A°. 1863. N°. 51. Zaturdag 27 Junij. Twaalfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.

Voor *Batavia* . . . . f 12,50.
„ *Java* . . . . „ 15,—.
„ *de Buitenbezittingen* . . . . . . „ 15,—.
„ *Nederland* . . . . „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; **Agenten:** te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, LE ROY & Co.; te *Passoeroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP; te *Madioen*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Amboina*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND; en voor *Nederland*, J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.

Voor de vijf woorden . . . . f 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de Mail-Editie dubbele prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,
op Dingsdag den 30sten Junij.

Vendutiën.

Maandag 29 Junij
Voor het woonhuis van Baharoes door de Weeskamer.
en
Van den boedel van W. de Jong door de Weeskamer te Meester Cornelis.
en
Hout-vendutie door John Pryce & Co.

Dingsdag 30 Junij
Van den boedel van Siouw Kimho door Schreuder & van der Crab.
en
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.

Woensdag 1 Julij
Voor het woonhuis van den heer Buddingh door van Slooten Morgan & Co.
en
Van praauwen door Gebrs Roselje & Co.

Donderdag 2 Julij
Voor het woonhuis van den heer Munder door van den Abeelen & Co.
en
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.

Vrijdag 3 Julij
Voor het woonhuis van Mevrouw de Wedwe. Godefroy door Cassalette & Co.
en
Voor het commissiehuis van Schreuder & van der Crab.

Zaturdag 4 Julij
Executie bij Boenaya.

ADVERTENTIËN.

Gehuwd:
H. K. VOLKERT
en
A. J. L. OPPERMAN.
SOEKA-MALIE, (Residentie Samarang), 13 Junij 1863. (2329)

Getrouwd:
R. E. BATTEN
en
E. EILBRACHT.
MEESTER-CORNELIS, 20 Junij.
Eenige Kennisgeving. (2333)

Getrouwd:
P. F. UHLENBECK
en
J. LE ROUX.
BUITENZORG, 26 Junij 1863.
Eenige Kennisgeving. (2401)

Bevallen van een' ZOON *Julie de Stuers*, *Bisschop Grevelink.*
NGEMPIT (Pasoeroean), 8 Junij 1863.
Eenige en algemeene kennisgave. (2321)

Bevallen van eene DOCHTER *A. E. M. Halewijn*, geb. *van Bergen.*
BIRIT, Solo, 15 Junij 1863. (2327)

Voorspoedig bevallen van een ZOON *Pauline Stuten*, Echtgenoot van
H. G. LUCARDIE.
SAMARANG, 18 Junij 1863. (2324)

Bevallen van eene DOCHTER *Charlotta Kater*, geboren *Döhne.*
SOLO, 19 Junij 1863. (2371)

Bevallen van een ZOON *H. C. Schiff*, *van Bronckhorst.*
SAMARANG, 19 Junij 1863. (2322)

Bevallen van eene DOCHTER *C. de Nijs Bik*, *de Perez.*
BATAVIA, 21 Junij 1863. (2337)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON *J. W. A. Wiemans*, *Helmrich.*
BATAVIA, 23 Junij 1863.
Eenige Kennisgave. (2335)

Op Maandag den 29sten Junij 1863
zullen door de **Weeskamer** te *Batavia*, voor rekening van den failleten boedel van den Arabier SECH ABDUL RACHMAN BIN MOHAMAD BAHARMOES, op *Pekodjan*, te *Batavia*, worden verkocht:
MEUBILAIR,
eene partij AARDEWERK, groote en middelsoort HOUTEN KUIPEN.
Voorts:
Eene hoeveelheid Gebatikte DOEKEN, SLENDANGS, enz., en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.
Namens de Weeskamer,
de Secretaris,
VAN BERCKEL BIK.
(2323)

HOUT-VENDUTIE
op Maandag, den 29sten Junij 1863,
op het Heemradenplein,
door
John Pryce & Co.
(2338)

VENDUTIE
op Dingsdag, den 30sten Junij 1863,
voor het Commissiehuis van
Van den Abeelen & Co.,
van Amerikaansch Meel, Spijkers, Loodwit, Zeildoek,
BAND- en STAAFIJZER, ALKATIVEN, KURKEN, PRO PATRIA PAPIER, tot *sluiting eener factuur*,
30 *kisten Bordeaux Wijn*,
op heele en halve flesschen. (2344)

MANILLA SIGAREN.
De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Dingsdag aanstaande verkoopen
zonder reserve:
100.000 Manilla Sigaren Cortado No. 2 Superieur
20,000 id id Havana Vorm.
(2400) VAN DEN ABEELEN & Co.

VENDUTIE
ten overstaan van de Weeskamer,
op Dingsdag, den 30sten Junij 1863,
van den insolventen boedel van den Chinees
SAUW KIMHO;
op ***Passar Pisang***, door
Schreuder & van der Crab,
bestaande in eenige MEUBELS, SCHILDERIJEN, IJZEREN PANNEN en KETELS, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, enz. benevens het TOKO MEUBILAIR.
Verder ten 11 uur precies:
Een ERF bebouwd met een Steenen Huis met pannen gedekt, staande en gelegen buurt ***Roea Malakka***, en een ERF bebouwd met een Steenen Wagenhuis en Paardenstal met pannen gedekt, staande en gelegen op de gedempte Maleische gracht. Verder omschreven in de Javasche Couranten van den 24sten en 27sten Junij 1863, No. 50 en 51.
(2332)

LEES HIER!
Wegens gebrek aan plaatsruimte in de Toko te *Passer-Pisang* van den Chinees SAUW KIMHO zal de Vendutie van deszelfs insolventen Boedel op DINGSDAG den 30 JUNIJ plaats vinden in het Vendulokaal.
(2379)

Verkoop van een Rijstpel-Etablissement.
Op een nader te bepalen dag zal in het laatst der maand Junij te Batavia worden verkocht:
Het Rijstpel-Etablissement, genaamd PALASARIE,
met deszelfs volledigen en zoo goed als nieuwen inventaris, gelegen op 3 palen afstands van Bandong aan den grooten weg naar Bandjaran.
Informatiën zijn te bekomen bij den Notaris Mr. A. M. MEERTENS, te *Batavia*.
Inmiddels uit de hand te Koop. (2351)

VENDUTIE
op Woensdag 1 Julij 1863,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den Heer
BUDDINGH, in GANG PATJENONGAN,
door
van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen kleinen, doch zeer netten
INBOEDEL,
Paarden, Rijtuigen, Tuigen, enz.
(2336)

Gebr. Roselje & Co.
zullen op Woensdag, den 1sten Julij a. s.
aan het Heemraden Plein,
in Vendutie verkoopen:
53 PRAAUWEN van 5 koijangs,
die van af heden aan voornoemd Plein ter bezigtiging liggen. (2349)

VENDUTIE
op Donderdag, den 2den Julij 1863,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
[illegible]
belangrijke partij IJzerwerken,
waaronder:
Aambeelden, Dommekrachten, Bankschroeven, Bijtels-Houtschroeven, Kisten met timmermansgereedschappen, Boren, Spanzagen, Kraanzagen, Molenzagen, Plankzagen, Bijlen, Timmermans-dissels, Patjols, Parangs, Buigtangen, Handschroeven, Schroevendraaijers, ijzeren en koperen Sloten, Hengsels, Scharnieren, Hamers, Vijlen, Knippen, Grendels, Sabels, Kapmessen, Snoeimessen, Suikermessen, Zak- en Pennemessen, Matrozenmessen, Slagtersmessen, Jagtmessen, Scharen, Troffels, Cirkels, diverse Knoopen, Vischhaken, Halsterkettingen, Roskammen, Lepels en Vorken, Strijkijzers, enz., enz.
Zoomede:
TWEE SLOEPEN.
(2303)

Op de Vendutie
van Donderdag, den 2den Julij,
worden nog verkocht:
$613\frac{19}{20}$ Blikkannen gezuiverde KATJANG OLIE.
En ten 10 ure:
2370 bossen Padi Boeloe.
401 „ Ketan.
5 „ Padi Goendiel.
(2374) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE
op Donderdag den 2den Julij 1863,
voor het Meubelmagazijn van den Heer
J. H. C. MUNDER,
wegens vertrek, door
van den Abeelen & Co.,
van nieuwe
Europesche Ameublementen,
massief Mahoniehouten RONDE- en OVALE TAFELS met Marmeren bladen,
Nieuwe Inlandsche Meubelen,
in soorten,
IJZEREN KINDERLEDIKANTEN, MARMEREN TAFELBLADEN, BANKVEEREN, SCHELLAK, PUIMSTEEN, enz.
Voorts:
Deszelfs netten en goed onderhouden
INBOEDEL,
bestaande uit: Spiegels, Schilderijen, Hang-, Kroon- en Tafellampen, extra groote Agaatsteenen Vazen, eene zoo goed als nieuwe PIANINO, van *de Ruyter*, expres voor dit klimaat vervaardigd, een Porceleinen Tafelservies voor 18 personen, een Toilettafel met Spiegel, Kasten, Stoelen, Kanapees, Martevanen, Europesche Keukengereedschappen, een bijzonder groote Dispenskast met glazen deuren, Europesche Leksteenen, span nen goedloopende Overwalsche WAGENPAARDEN, een TOERWAGEN, een VIS à VIS, een PALANQUIN, Eng. Wagentuigen, BLOEMEN in Potten, enz.
Daags voor de Vendutie te bezigtigen.
(2384)

VENDUTIE
op Vrijdag, den 3den Julij e. k.,
voor het Woonhuis van
Mevrouw de Wed. GODEFROY,
op ***Noordwijk***, door
CASSALETTE & Co.,
van diverse Meubelen, Huisraad, Paarden en Rijtuigen, enz., enz.
(2330)

VENDUTIE
op Vrijdag den 3den Julij 1863,
voor het Commissiehuis van
Schreuder & van der Crab,
van
diverse Handelsgoederen,
LIJNWADEN, KRAMERIJEN, eene partij CHOCOLAAD en PROVISIEN in kleine koopjes voor huiselijk gebruik, LOODWIT, enz.
Benevens:
24 pond puike Vanille,
in koopjes van drie pond. (2378)

VERKOOP
van eene
VRIJE SUIKERONDERNEMING
in de residentie ***Cheribon.***

Op Zaturdag, den 4den Julij aanstaande,
zal door tusschenkomst van het Vendudepartement, te ***Cheribon*** publiek worden verkocht:
de Suikerfabriek SIEGONG,
benevens WOONHUIS, BIJGEBOUWEN, enz. met het regt van opstal op den daartoe behoorenden grond, groot circa acht bouws, expirerende met den jare 1879 gelegen in de dessa ***Karangsoewoeng***, distrikt ***Sindang Laut***, regentschap en residentie ***Cheribon.***
In de Fabriek bevindt zich een zeer goede **Stoommolen** met verder toebehooren, volgens inventaris, en wordt tevens onder den verkoop begrepen een aanplant van
24 bouws Zwart Riet voor bibiet.
Nadere informatien te bekomen bij den Heer VORSTIUS, Administrateur der nabij gelegen Suikerfabriek *Sindong Laut*, en bij den Vendumeester te ***Cheribon***, zoomede bij de
O. I. MAATSCHAPPIJ VAN ADMINISTRATIE en LIJFRENTE (Kantoor) ***Batavia.*** / ***Samarang.***
(2305)

VERKOOP
van
Eene partikuliere SUIKERONDERNEMING en van
Een WOONHUIS en ERF te Pattie.

Op Maandag, den 6 Julij aanstaande,
zullen de Ondergeteekenden door de Heeren
SOESMAN & Co.,
te ***Samarang***, publiek doen verkoopen:
de partikuliere Suikerfabriek ANG KATTAN
met het eigendom van den daartoe behoorenden grond, groot acht bouws of 4000 vierk. roeden, gelegen in het district ***Ang Kattan***, nabij ***Pattie***, residentie Japara, bij de verponding geregistreerd onder No. 100, alsmede den tot de fabriek behoorenden, completen Inventaris.
Voorts het ERF te ***Segodie***, gelegen te ***Pattie***, bij de verponding geregistreerd onder No. 89 met daarop staande WOONHUIS, BIJGEBOUWEN, WAGENKAMER en GROOTE LOODS, alles met pannen gedekt.
Inventaris en koop conditiën liggen ter inzage bij
de Heeren DÜMMLER & Co., te ***Batavia.***
„ R. J. VAN ECK & Co., te ***Soerabaija.***
„ „ H. VON NOËL, te ***Ang Kattan*** (***Pattie***).
„ „ SOESMAN & Co., te ***Samarang*** en
bij de Ondergeteekenden te ***Samarang.***
☞ Genoemde **PERCEELEN** blijven inmiddels uit de hand ***te Koop.***
(2304) VAN DEN BROEK & VEECKENS qq.

Op een nader te bepalen dag in de maand November aanstaande
zullen op publieke veiling en onder nadere goedkeuring van het Gouvernement alhier worden verkocht:
de navolgende zeer gunstig gelegen Suikerondernemingen in de residentie Cheribon,
toebehoorende aan den Heer D. C. BURGERMEESTRE,
te weten:
PARONG DJAIJA,
met eene Gouvernements aanplant van [illegible] bouws voor nog 15 jaren, te beginnen met den oogst van 1864, en voor dat jaar nog oude prijzen voor de levering aan het Gouvernement. De fabriek is voorzien van een compleet [illegible] toestel en goede Molens, enz. enz. en
GEMBOL
met eene Gouvernements aanplant van 400 bouws, voor nog 15 jaren als boven. De Suikerbereiding geschiedt echter met open vuren.
Beide FABRIEKEN inmiddels uit *de hand te koop.*
Nadere informatiën bij
(2377) MACLAINE, WATSON & Co.

---

100 HAMMEN,
100 vaten HAANTJESBIER,
van RENDORP.
Bij
(2375) JOHN PRYCE & Co.

BRANDKASTEN met Kunstsloten,
uit de Fabriek van GIESBERS & VAN DEUN.
(2396) CASSALETTE & Co.

Gants glacés blanc et paille.
„ paille à filets de couleur.
RÉSILLES pour DAMES et ENFANTS.
CEINTURES CUIR VERNI, MAROCAIN et CUIR DORÉ.
TAFFETAS NOIR GRANDE LARGEUR.
VELOURS DE LYON NOIR ET GRENAT.
EVENTAILS EN NACRE DE PERLES.
TARLATANE TRÈS-FINE, BLANCHE, BLEUE ET ROSE.

Chez
J. LEJEUSNE.
Ce 27 Juin 1863. (2364)

Bij **G. Kolff & Co.**, te *Batavia*, ontvangen:
Smalkander Boussoles,
met SNOEREN van 10 tot 20 Meters. (2389)

Lederen Landmailkoffers
met linnen overtreksel.
Landmail Stoelen.
(2391) CASSALETTE & Co.

MARMEREN VLOERSTEENEN,
van 10 tot 28 Rijnl. duimen,
benevens:
ronde en langwerpige Marmeren platen,
voor CONSOLES en TAFELS, zijn steeds te verkrijgen bij
(2360) HAAGER en SCHUURMAN.

Bij G. KOLFF & Co., te *Batavia*.
Nieuwe voorraad van
Photografische Albums,
voor 26 en 52 PORTRETTEN, in keurige banden met vergulde sloten. (2390)

Boekhandel. — Lange & Co.
Van de pers gekomen:
De Wetenschap der Zamenleving,
Eene studie ter uitbreiding van het gebied der stellige wetenschappen.
(2388) Prijs *f* 1.50.

Ontvangen:
Superieure BORDEAUXWIJN op Fust.
(2399) CASSALETTE & Co.

Ontvangen:
PROPATRIA PAPIER
1e kwaliteit,
afgesneden en onafgesneden *f* 9,—
do. 2e soort „ 8,—
do. 3e „ „ 7,—
(2306) H. M. VAN DORP.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
van
C. K. LOURAN,
Batoe Toelies.
Dagelijks geopend van **7 tot 10 uur** des ochtends. (2310)

Weder ontvangen:
Eene Factuur
PHOTOGRAPHISCHE LIJSTEN,
waarbij OVALE en RONDE van bijzonder groot model.
Lijsten voor Visitekaartjes.
LIJSTEN voor groote en kleine SCHILDERIJEN, allen fraai verguld, Palisander en Zwart Hout, van verschillende breedte.
PHOTOGRAPHISCHE ALBUMS.
FABERS Zwarte en Gekleurde TEEKENPOTLOODEN.
TEEKENPAPIER, TEEKENKRIJT, DOEZELAARS, TEEKENPENNEN, ETC., ETC.
(2354) H. M. VAN DORP.

Alle mogelijke soorten van
AMERIKAANSCHE STOELEN
verkrijgbaar bij
(2398) CASSALETTE & Co.

Boekhandel van H. M. VAN DORP,
Batavia.
TAUCHNITZ EDITION,
in nette linnen banden.

Yonge, Dyvenor Terrace.
„ The daisy Chain.
„ Heartsease.
„ The young Stepmother.
„ The heir of Redcliffe.
„ Hopes and Fears.
John Halifax, Gentleman.
A life for a life.
The head of the family.
Agathes Husband.
Romantic Tales.
A womans thoughts about women.
Domestic Stories.
Trollope, The Warden.
„ Doctor Thorne.
„ Barchester Towers.
Thackeray, The Virginians.
„ Pendennis.
„ Four Georges.
„ The Newcomes.
„ Miscellanies.
„ Vanity Fair.
„ Henry Esmond.
„ English Humorists.
Dickens, The Pickwick Club.
„ Great expectations.
Lytton, My Novel.
„ What will he do with it?
„ A strange Story. (2355)

S. B. VAN KLEEF & Co.,
Passer Pisang en Rijswijk.
MANILLA SIGAREN No. 2, CORTADO'S,
à contant.
Wij vermelden geen prijs, daar deze afhangen zal van de hoeveelheid die men neemt.
Onze voorraad is slechts **85 mille.** (2367)

Een groot assortiment
BEHANGSELPAPIER
met Randen.
(2395) CASSALETTE & Co.

Prachtige Hollandsche
DAHLIA BOLLEN,
met aanwijzing der kleuren, heden ontvangen per *India-Packet* bij
(2382) WINSSER, DE LANGE en Co.

Y HONG BO & CO. SIGAREN,
in 1/4 kistjes, No. 1, No. 2, No. 3.
(2262) VAN DEN ABEELEN & Co.

Gerookte
TJANJORSCHE OSSENTONGEN,
bij
(2383) WINSSER DE LANGE & Co.

Groote en kleine geheel IJzeren
AMERIKAANSCHE BASCULES,
op wielen, uitmuntend door juistheid van gewigt.
(2397) CASSALETTE & Co.

In kommissie ontvangen:
1 COMPLEETE KOFFIJ-PELMOLEN,
met ijzeren Waterrad.
Te bezigtigen aan de Machinefabriek van
(2376) DROSSAERS & Co.

BILLITON TIN.
Veiling in de maanden AUGUSTUS en DECEMBER 1863.
(2325)

DAM- EN SCHAAKBORDEN
Compleet,
vooral geschikt voor Societeiten en Militaire Kantines, bij
(2381) WINSSER, DE LANGE & Co.

Puik LANSBIER,
pas aangebragt.
(2394) CASSALETTE en Co.

FIJN JAGTKRUID,
in halve roode blikken
(2393) CASSALETTE & Co.

Photographische TYPEN van Java à *f* 3.— per stuk.
Te bekomen bij den Boekhandelaar
(2358) H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Bij den Boekhandelaar **H. M. van Dorp** is de inteekening opengesteld op eene
Kaart van het Oude Bandjermasinsche rijk,
geteekend op eene schaal van 1:400,000, door den Majoor der Infanterie, afgetreden Chef van den Staf der Expeditie in de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo, CH. DE ROY VAN ZUYDEWIJN.
Uitgegeven ten ***voordeele*** van de in den Bandjermasingschen oorlog *verminkte militairen van Land- en Zeemagt.*
Prijs ± *f* 12. —
BATAVIA, 13 Junij 1863. (2359)

PRAAUWENVEER EN WERF
van de
Wed. VAN DER MEULEN.
Verkrijgbaar:
STEENKOLEN,
bij kleine hoeveelheden aan de werf te ontvangen, dan wel aan boord van de schepen geleverd.
Diverse RONDHOUTEN en DJATTIHOUTEN PLANKEN, gezaagd volgens de op te geven maat.
Repareren van sloepen en het maken van divers HOUT- en IJZERWERK voor de schepen.
(2362)

HET PHOTOGRAPHISCH ATELIER
van
WOODBURY & PAGE,
op RIJSWIJK is dagelijks, uitgezonderd Vrijdags, geopend van half 8 tot 10 uur 's morgens.
GEZIGTEN en TYPEN van *Java.*
AFDRUKKEN van negatieve PORTRETTEN, ten vorigen jare genomen, zijn te bekomen à *f* 2,— per stuk. (2357)

Nederlandsche 251e
STAATS-LOTERIJ.
Bij G. KOLFF & Co., te *Batavia*, en bij DE GROOT, KOLFF & Co., te *Samarang*, per mail ontvangen en te bekomen:
Heele Loten . . . à *f* 100,—
Halve Loten . . . „ „ 50,—
Vijfde Loten . . . „ „ 20,—
(2391)

De ondergeteekende beveelt zich voortdurend aan vooral wat betreft:
Boekbinderij, Linieërfabriek, Lithographie.
(2307) H. M. VAN DORP.

Dames Zangvereeniging.
Aanstaanden Dingsdag 30 Junij *geene* oefening.
(2386) H. T. VON HEMERT.

Maatschappij van Toonkunst.
CONCERT
op Donderdag, den 2den Julij,
des avonds ten 8 ure, in het Lokaal van den Schouwburg.
PROGRAMMA.
Eerste Deel.
3de SYMPHONIE van *F. Mendelssohn Bartholdy*, op 56.
a. ANDANTE CON MOTO.
b. ALLEGRO POCO AGITATO.
c. VIVACE NON TROPPO.
d. ADAGIO.
e. ALLEGRO VIVACISSIMO.
f. ALLEGRO MAESTOSO ASSAI.
Tweede Deel.
1 Ouverture LA DAME BLANCHE, *Boïeldieu.*
2 Groote Aria uit de Opera: LE SIEGE DE CORINTHE, *Rossini.*
3 QUATRE MAINS voor Pianoforte.
4 ROMANCES voor Alt.
5 Ouverture „LA SIRENE," *Auber.*

REPETITIE voor de Heeren Leden van het Orkest op Woensdag 1 Julij, des avonds ten 8 ure, in het Lokaal van den Schouwburg.
Namens de Directie:
H. T. VON HEMERT.
BATAVIA, 27 Junij 1863. (2385)

Algemeene Vergadering van de
Maatschappij tot Nut van 't Algemeen,
te houden
op Woensdag den 1 Julij a.s.,
in een der LOKALEN van de HARMONIE.
Beraadslaging over de toekomst der Maatschappij in verband tot haren tegenwoordigen toestand.
HH. Leden worden dringend uitgenoodigd deze vergadering bij te wonen.
Namens de Directie,
De Secretaris,
(2365) J. KLOPPENBURG.

INSCHRIJVING
Ten Residentie Bureau alhier op WOENSDAG den *eersten Julij* aanstaande, des morgens ten 10 ure, voor den dadelijken overvoer, bij aanbrengst uit *Nederland*, van *Batavia* naar *Anjer* (*Bantam*), eener hoeveelheid van **308** blokken, uitmakende te zamen 50,282843 kubieke ellen **Hardsteen.**
De Voorwaarden betrekkelijk dezen overvoer liggen ten Residentie Bureau ter inzage voor gegadigden.
De Resident van Batavia,
SCHAAP.
BATAVIA den 24sten Junij 1863. (2301)

Namens de Directie, worden Aandeelhouders herinnerd dat de inschrijving voor de Kapitaals-Vergrooting der Javasche Bank nog gedurende deze maand van 10 tot 1 ure dagelijks, aanstaanden Zondag uitgezonderd, geopend blijft, zullende na ultimo dezer geene inschrijvingen kunnen worden aangenomen.
De Secretaris der Javasche Bank,
G. HOEVEN.
BATAVIA, den 24 Junij 1863. (2347)

GEZIGT OP DE REEDE VAN BATAVIA,
genomen van den UITKIJK,
door
H. MARTHE.
Prijs f 5.—
Te bekomen bij den Boekhandelaar
(2352) H. M. VAN DORP.

JAVA-BODE.
HEEREN INTEEKENAREN op dit blad, die hun Abonnement voor het Tweede halfjaar 1863 wenschen te continueren, worden beleefd verzocht hiervan zoo spoedig mogelijk kennis te geven aan den Ondergeteekende of aan de Agenten, aan 't hoofd der Courant bekend gesteld, met bijvoeging van de Abonnementsgelden, onder herinnering, dat de betaling hiervan *vooruit* behoort te geschieden. Op de Buitenbezittingen waar geene Agenten zijn, kunnen opgave en betaling geschieden aan de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES.
Abonnementsprijs per halfjaar.
BATAVIA.......................... *f* 12,50.
BUITEN BATAVIA.............. „ 15,—.
CHINA en JAPAN.............. „ 17,50.
MAIL-EDITIE.
Abonnementsprijs per jaar.
BATAVIA.. *f* 20,—.
BUITEN BATAVIA en voor NEDERLAND „ 25,—.
Brieven franco.
(2356) H. M. VAN DORP.

Indische Waarborg Maatschappij.
Genoemde Maatschappij is bereid gelden in administratie op te nemen, *onder garantie*
1°. Tegen alle verliezen op de kapitalen die haar in beheering worden toevertrouwd.
2°. Van de geregelde betaling eener bepaalde rente (voorloopig vastgesteld op 6 pCt. 's jaars) over die kapitalen.
Bij de statuten der Maatschappij is voorgeschreven, dat zoowel het Maatschappelijk kapitaal als de toevertrouwde gelden in den regel tegen zakelijke zekerheid (*Hypotheek of Pand*) zullen moeten worden belegd)
Voor kennisname der verdere voorwaarden wende men zich bij franco aanvrage tot de Directie of de Agenten der Maatschappij.
BATAVIA, 22 Junij 1863.
Mr. R. V. HEIJLIGER,
Mr. H. ROCHUSSEN,
Directeuren.
Agenten in Indië: (2341)
Te *Samarang*, Mc. NEILL & Co.
„ *Soerabaija*, W. CORES DE VRIES.
„ *Padang*, PAINE, STRICKER & Co.
„ *Makassar*, J. F. VAN LEEUWEN & Co.

PRIJSVRAAG.
Door de **Directie** der te *Samarang* gevestigde Societeit AMICITIA, wordt verlangd:
Een ontwerp met begrooting van kosten, alsmede toelichtende omschrijvingen voor een op te rigten Societeitsgebouw voor 250 à 300 leden, met de noodige bijgebouwen.
De **Teekeningen** moeten op eene schaal van **1:100** bevatten de noodige PLATTE GRONDEN, voorts OPSTANDEN van voren en van ter zijde, verder DOORSNEDEN, zoowel over de lengte als over de breedte van de gebouwen, en eindelijk de DIVERSE DETAILS, op schalen van **1:50** tot **1:10.**
De **Begrooting** moet bevatten eene SPECIFIEKE OPGAAF van de hoeveelheden en de kosten der benoodigde materialen en in dienst te stellen werklieden, met de uitgaven voor toezigt op het werk.
Het totaal der kosten van deze begrooting mag het maximum van *f* **80.000.—** (tachtig duizend gulden) niet te boven gaan.
Verder nog eene AFZONDERLIJKE BEGROOTING van een **Marmeren vloer** over het geheele Hoofdgebouw.
De TEEKENING van den PLATTEN GROND van het terrein waarop de gebouwen moeten geplaatst worden, ligt ter inzage in de Societeiten de HARMONIE en CONCORDIA te *Batavia*, in de Societeiten CONCORDIA en de CLUB te *Soerabaija*, in de Societeit de VERPOOZING te *Ambarawa* en alhier in het tegenwoordige Societeits lokaal.
De hoofdvereischten zijn:
a. Een ruim, hoog uit den grond gebouwd **Societeitsgebouw**, met DANS- en BILLARDZALEN, LEESKAMER, DIRECTIEKAMER en eene ruime luchtige gelegenheid voor kaartspelen, met MARMEREN VLOEREN in de Voorgalerij en Danszaal.
b. Een KASTELEINS WONING, KEUKEN, WATERKAMER, MAGAZIJNEN, ruime WAGENLOODS, enz.
c. Een KEGELBAAN en LATRINES.
De toelichtende beschrijvingen en het letterschrift op de teekeningen moeten door eene andere hand dan die des makers geschreven zijn.
De inzender die aan deze of de andere hier gestelde voorwaarden niet voldoet, wordt van de mededinging uitgesloten.
Ieder stuk behoorende tot eene beantwoording, moet gemerkt zijn met een motto of kennelijk teeken, en mag door den inzender niet onderteekend worden.
Bij de stukken moet worden gevoegd een verzegeld briefje, bevattende van buiten het hierboven bedoelde motto of teeken, en van binnen eene duidelijke opgaaf van den naam en de voornamen van den inzender, met vermelding van zijne woonplaats en beroep.
De inzending moet plaats hebben voor den **15**den **September 1863.**
Aan den vervaardiger van het plan, dat zal aangenomen worden, wordt eene premie toegewezen van **Duizend Gulden**, en aan den vervaardiger van het plan dat na het aangenomene het beste voldoet, eene premie van **Driehonderd Gulden.**
Beide plannen blijven het eigendom van de Societeit AMICITIA te *Samarang*, terwijl de overige projecten ter dispositie blijven van de inzenders. De ingekomen projecten zullen door de Directie der Societeit aan de beoordeeling eener Commissie onderworpen worden.
De Directie der Societeit Amicitia,
G. L. DORREPAAL, *President.*
(2308) HERMAN SCHALLIG, *Secretaris.*

De Ondergeteekende heeft de Eer het Bataviaasch publiek te verwittigen, dat hij is gearriveerd met
eene groote partij uitstekend fraaije en zingende
DUITSCHE KANARIEVOGELS,
alsmede BLACKBIRDS, TREASURES, SARFINCHES en LINNERDS, mede allen zingende.
Hij beveelt zich beleefdelijk tot een bezoek aan, en is ten dien einde uitgestapt op *Rijswijk*, tegenover ***de Societeit de Harmonie.***
Deze VOGELS zijn voor verminderde prijzen te bekomen.
(2350) NAGEL.

MEUBEL-MAGAZIJN.
TOKO SENIN,
van
B. CHARLES.
Steeds voorzien van alle soorten van
MEUBELS,
beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën, verzending** en **verpakking van goederen, enz.** tot zeer matige prijzen.
(2312)

Benoodigd circa
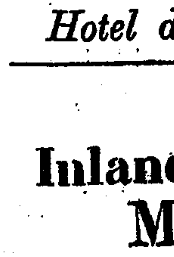
***f* 20,000.—**
tegen bodemarij op een Engelsch SCHIP, van Batavia naar de Philippijnsche Eilanden.
Voor bijzonderheden vervoege men zich bij
(2380) DE BORNEO COMPANY LIMITED.

L. PEBAQUE,
Chirurg-Dentist,
Hotel des Indes No. 2. (2315)

DEPOT
van
Inlandsche en Europesche
MEUBELEN.
(2311) S. A. VAN DEN ABEELEN.
Gang Ketapang bij de ***Gas-fabriek.***

WILLIAM HENRY HALL,
Shipping and General Commission Agent,
(2314) ***BATAVIA.***

Indische Land- en Ambtgenooten!

Een uwer voormalige Land- en Ambtgenooten verkeert in den diepsten druk. Door eene aanhoudende en slepende ziekte is hij verpligt geworden naar het moederland terug te keeren en aldaar zijn pensioen te nemen. Dit pensioen is sober en gering, en het is daarenboven door zijn ziekelijken toestand wegens schulden voor ¼ bezwaard. Had hij dit pensioen vrij, dan kon hij, hoewel sober, toch fatsoenlijk leven.

Eén duizend Gulden

is genoegzaam om hem daartoe in staat te stellen. Duizenden bij duizenden hebt gij afgezonderd voor den jongsten Watersnood in het moederland en voor het afgebrande Enschedé, en zoudt ge dan een ongelukkigen land- en ambtgenoot niet willen redden? Dat weet hij beter. — Zijne hope is op U gevestigd, die hoop zal niet beschaamd worden gemaakt.

De *Uitgever van dit Blad* is bereid, alle bijdragen te ontvangen. (2331)

PARTICULIERE POSTERIJ

tusschen

Batavia en Buitenzorg.

Rijtuigen met 4 paarden *f* 35.—

„ „ 6 „ - 50.—

N.B. De KAMERS van het Hôtel ***Bellevue***, te *Buitenzorg*, worden zoo veel mogelijk open gehouden voor de reizigers, die gebruik maken van Gouvernements postpaarden en van de rijtuigen der Particuliere Posterij van het Hôtel BELLEVUE te *Buitenzorg*.

A. Combes.

Adres: op *Weltevreden*, naast het Postkantoor te *Batavia*. (2353)

Timmer- en Metselwerken.

De ondergeteekende zal zich voortaan, — behalve nieuw werk — ook belasten met alle ***soorten van REPARATIËN***, tegen een billijk vastgesteld Tarief.

Aanvraag om werkvoik of beestellingen aan zijne ***werkplaats*** achter de ***Willemskerk***.

K. M. VERLOOP,
Architect en Werktuigkundige.

(2361)

Eene Jufvrouw

zoekt eene plaatsing ter adsistentie in eene huishouding, onverschillig op welke plaats in Neêrl. Indië.

Op eene minzame behandeling zal meer gelet worden dan wel op salaris.

Adres onder letter **H. V.** aan het bureau dezer Courant. (2368)

L. PEBAQUÉ,

Chirurg-Dentist,

vertrekt den 7den Julij e.k. naar *Soerabaija*, *Pasoeroean*, *Probolingo* en *Bezoeki*. (2369)

Op een LANDGOED in de *Vorstenlanden* wordt gevraagd:

Eene geëxamineerde GOUVERNANTE,

voor de opleiding van 3 jonge kinderen.

Adres Postkantoor *Salatiga*, Lett. K. brieven franco. (2370)

Een *jong man* eenigzins met TOKO-WERKZAAMHEDEN en BOEKHOUDEN bekend, kan dadelijk geplaatst worden. Nadere informatien No. 3000 aan het bureau van dit blad. (2387)

Wordt verlangd te Batavia eene geëxamineerde **Gouvernante**, Onderwijs gevende in de Hollandsche, Fransche en Engelsche Talen, zoomede de PIANO.

Adres onder letter M. bij den uitgever dezer Courant. (2334)

ONDERWIJS.

Een nog jeugdig ONDERWIJZER, onlangs uit Nederland aangekomen, en eene hoogst fatsoenlijke opvoeding genoten hebbende, biedt zich minzaam aan tot het geven van ***privaat onderwijs***.

Adres: Bureau *Java-Bode*, **Lt. P. V.** (2366)

Te Koop:

Een Arabisch PAARD,

zeer tam, genaamd GOOL MOHR, welke in de jongst gehouden races te *Singapore* den prijs heeft gewonnen.

Een Arabisch Bendiepaard.

Te bevragen bij

SAID MOHAMED SHATRI.
Pakodjan.

(2520)

Te Koop:

Een steenen HUIS met pannen gedekt en dito bijgebouwen,

staande en gelegen op perceel No. 8989 in den *gang Kamaijoran*.

Informatien bij

(2360) VOERMANS qq.

Te Koop:

Manila Sigaren, Cortados No. 2, bij

(2315) P. A. AGANOOR.

Te Koop:

Het HUIS,

gelegen op *Rijswijk*, thans bewoond door de Heeren BRANDON & Co.

Te bevragen bij

(2373) L. PLATON.

Uit de hand te koop:

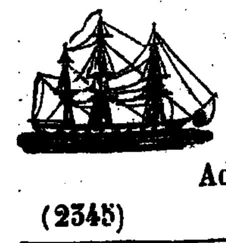

Het Amerikaansch schip

VERSAILLES,

groot 547 tons register, alhier ter reede liggende.

Adres bij
de Agenten,
PAINE, STRICKER en Co.

(2345)

Te Koop of te Huur:

Een ruim PAKHUIS,

gelegen achter de OUDE BEURS.

Te bevragen bij

(2372) L. PLATON.

TE HUUR

of, onder zeer voordeelige voorwaarden te KOOP, het aangenaam gelegen Woonhuis te *Bidara Tjina*, naast het ***eerste Post-Station***, laatst bewoond door den Heer POOL, welk huis onlangs belangrijke Reparatiën en verbeteringen heeft ondergaan, zijnde hetzelve te bevragen bij

(2316) CASSALETTE en Co.

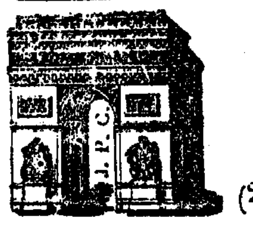

CAUVIN PILLEN,

verkrijgbaar met recept bij

(2271) BEIJNON, HAMACHER en Co.

Holloway's Pillen en Zalf

zijn door millioenen menschelijke wezens van beiderlei kunne, en elken ouderdom, in ieder deel der wereld, gebruikt. — Derzelver uitwerkende krachten en veiligheid zijn op den toets gesteld en ontegenzeggelijk bevonden geworden, van Indië af tot aan de Polen, en de vleijendste schatting aan derzelver waardij betaald, is de daadzaak, dat de Landeigenaars op Java altijd eenen voorraad dezer doordringende medicijnen er op nahouden voor hunne plantaadjes, terwijl de publieke drukpers alom eenen overvloed van echte gevallen van buitengewone genezingen in eene groote verscheidenheid van ziekten, zoo als gebrek aan spijsvertering, maag en leverongesteldheden, enz. bekend maakt, is er geen geval ooit voorgekomen, waarin het gebruik dezer medicijnen schadelijke gevolgen heeft gehad.

Doosjes Pillen. à *f* 1— *f* 3.— *f* 5.—.

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Thans à kontant te verkrijgen:

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Soerabaija	»	Le Roy & Co.
» »	»	Mossembekker & Co.
» »	»	D. Mauritz Martens.
» »	»	J. J. van den Muijsenberg.
» Probolingo	»	Zimmermann & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Poerworedjo	»	J. Kalden.
» Djokjokarta	»	F. J. Schreuder en Hoe Djamboe.
» »	»	Wed. C. W. van der Laan.
» Soerakarta	»	W. Veldman en M. J. Hanssens.
» Tagal	»	Mevr. de Wed. van Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» »	»	M. Blok & Co.
» Buitenzorg	»	P. Schreuder.
» »	»	A. J. van der Voort.
» Samarang	»	G. C. T. van Dorp, H. L. de Lyon. de Groot, Kolff & Co., Joosten & Co. en bij Soesman & Co.

(2363)

Vertrekkende Personen.

D. J. de Leeuw. (2326)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.

Ligplaats binnen den kleinen boom. (2317)

Slechts weinig bagage kan worden medegenomen.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand JUNIJ 1863, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Junij.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA.

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten Junij.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 15den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkantoren in de stad, bij

W. CORES DE VRIES, } te Batavia en te Soerabaija.

NIEUWVEEN en SCHUIJMER, te Samarang.

(2318)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het zoo gunstig bekende Campagne Fregat Passagiersschip

Prinses Amalia,

Kapt. D. VAN BENTVELD,

voerende een Geëxamineerd Geneesheer en hebbende eene Melkgevende Koe aan boord.

Vertrek van hier vermoedelijk in het laatst van Augustus aanstaande.

Adres bij
de Agenten,
J. CEZARD & Co.

(2340)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het bijzonder doelmatig en uitmuntend ingerigte Ned. Fregatschip

Johannes Lodewijk,

Kap. A. H. VAN DER WAAL,

voerende eenen geëxamineerden Scheeps-Doctor, om tegen het laatst van de maand Augustus van hier te vertrekken.

Adres ijb
de Agenten,
J. CEZARD & Co.

(2339)

In een der nummers der *Arnhemsche Courant* komt een geestig geschreven artikel voor, over den tegenwoordigen politieken toestand van Europa in het algemeen, en dien van Frankrijk en Pruissen in het bijzonder. Om het belang dat in een juiste kennis en waardering van dien toestand ook voor Nederlandsch-Indië gelegen is, laten wij het hier volgen.

Zelfs de meest optimistische Nederlander moet, dunkt ons, wanneer hij in deze dagen het oog op den toestand van Europa vestigt, zich niet kunnen verhelen, dat die toestand onrustwekkend is. Er is in de politieke atmospheer iets drukkends en broeijends, iets als in de natuur, wanneer een zwaar onweder in aantogt is. Op één punt is de bui reeds aan het woeden, gelukkig voor het oogenblik ver genoeg af, om voor inslaan bij ons niet bevreesd te zijn. Wij hooren zelfs den slag niet, maar daarentegen zien wij felle bliksemstralen telkens langs den gezigteinder lichten, en wij vragen ons af, of in deze met elektrieke stof bezwangerde lucht, de bui ook niet onze grenzen naderen en ook niet boven ons hoofd losbarsten kon? En waarlijk, die vraag is niet eene ongegronde vraag. Zoo wij met regt van ons eigen land getuigen kunnen, dat geene maatschappelijke, geene diep in het politieke organisme van den Staat ingrijpende kwestiën ons volksleven in beroering brengen, wij kunnen niet hetzelfde getuigen van onze buren, niet van Duitschland, niet van Frankrijk, misschien op dit oogenblik zelfs niet van Engeland. En begint Europa's bodem zich te bewegen, wij zullen den schok mede gevoelen en er de gevolgen van ondervinden, al ligt de vulkaan die hem veroorzaakt niet binnen onze grenzen.

Polen kan een afleider wezen voor Europa's electriciteit, en de slagen die in Rusland inslaan, kunnen op het westen afkoelend en terug werken. Maar het kan ook anders zijn. Het kan zijn, dat de bui die in het oosten losbarstte, ook de bui die in het westen hangt losbarsten doet. Pruissen's karakterlooze en onverstandige regering doet al wat onbekwaamheid vermag om de vonk uit de wolk te lokken, om Pruissen, en met Pruissen geheel Duitschland in revolutie te brengen. En wanneer niet alle voorteekenen ons bedriegen, staat Frankrijk op den rand eener nieuwe ontzaggelijke beweging. Niemand die met onbevangen blik den tegenwoordigen staat van zaken daar gadeslaat, kan gelooven, dat die toestand op den duur houdbaar is. Dit is geene regering, maar een komplot. Het deel dat men regering en het deel dat men vertegenwoordiging noemt, spannen te zamen om Frankrijk te plunderen, gelijk valsche spelers een slagtoffer plunderen. De *scènes* — wij weten er geen passender woord voor — onlangs in de wetgevende vergadering voorgevallen, doen denken aan eene ruzie in eene speelzaal, en, onwillekeurig eene paralel trekkende, vraagt men zich af, of de stoutmoedige Garcia, die de banken deed springen, niet even goed de rol van Keizer der Franschen had kunnen spelen? en of de stoutmoedige Napoleon, die door een *coup d'état* de constitutie omverwierp, niet een even groot fortuin had kunnen maken, wanneer het toeval hem, in plaats van een rijk, kaarten in de hand had gegeven? *Il faut corriger la fortune*, zeide Garcia en Napoleon zeide hetzelfde. En geene vervalschte de kaarten, gelijk deze de verkiezingen. De vraag is alleen, hoe lang het duurt, eer men op heeter daad betrapt wordt en of de compères den tijd zullen hebben zich met den buit te bergen, eer de politie binnendringt. Men verwondere zich niet over hetgeen men noemt de gedienstigheid, de slaafschheid der Fransche afgevaardigden. Zij zijn niet de afgevaardigden van het Fransche volk, gezonden om Frankrijk's regten en belangen voor te staan; zij zijn belanghebbende deelhebbers in het napoleontisme, door den invloed van den Directeur gekozen om Frankrijk te helpen exploiteren en in de winsten te deelen. Men doet dan ook den heeren Barôche, de Persigny, de Morny, men doet al dezen steunpilaren van het Keizerrijk een grievend onregt, wanneer men hun slaafschheid en gedienstigheid verwijt. Deze heeren zijn niet serviel, maar alleen egoïstisch, zij behartigen slechts hunne particuliere zaak, zij strijden slechts voor deze groote vennootschap, door Napoleon III opgerigt en waarin zij zoo diep geïnteresseerd zijn. Zij hebben het allergrootste belang dat het keizerrijk niet bankroet ga, want dan zijn zij, en allen die er in gespeculeerd hebben, totaal geruïneerd. Noemt gij dit gedienstigheid en slaafschheid? Wel, het is immers slechts natuurlijk zelfbehoud? En — heeft *de Nederlandsche Industrieël* het nog niet onlangs welsprekend betoogd? — het hemd is immers nader dan de rok? en dus zijn de heeren Barôche, de Persigny, de Morny oneindig nader aan zich zelven dan aan Frankrijk en het Fransche volk.

Het suces is alles, en zoolang Garcia de banken doet springen, al is het met valsche kaarten, en zoolang Napoleon de meerderheid houdt, al is het door valsche kiezers, zijn zij groote mannen. Maar er is aan dat spel met „gecorrigeerde" kaarten en kiezers eene groote ongelegenheid verbonden. De inleggers, om wier geld gespeeld wordt, maken toch altoos de werkelijke meerderheid uit, en zoodra zij zeker zijn, dat zij alleen daarom verliezen, omdat hunne medespelers de fortuin „corrigeren", weigeren zij te betalen, de politie komt in huis en de stoutmoedige speculanten in speelbanken en *coups d'état* worden louter *chevaliers d'industrie*, die veelal eindigen gelijk de graaf d' Hombres eindigde.

Het napoleontisme in Frankrijk is op dit kritiek punt gekomen, dat het, om het geluk te dwingen, eene troefkaart moet spelen en dat het publiek daarna zal vragen, of het eene echte of eene ondergeschoven troef is? Dat het napoleontisme niet scrupuleus is, is sints jaren wereldbekend, maar het was, tot nu toe, over het geheel handig. Nu wordt het scherp op de vingers gezien en het moet een meer dan gewoon knap prestidigitateur zijn, die zich er nu met eere uit redt. Polen is de uitgespeelde kaart die op tafel ligt, de beurt is nu aan Napoleon; zal hij haar overnemen of renonceren? De vraag is voor hem dubbel netelig; het is niet enkel eene vraag van oorlog of vrede, niet enkel de vraag, wat Frankrijk's, wat Europa's belang is te doen? maar ook de vraag: wat is voor de keizerlijke dynastie zoo gewigtige vraag, wat voor de Napoleons het best en het veiligst is: met Polen partij te trekken voor de revolutie? of met Rusland voor de legitimiteit? met Polen te zijn voor de volken? of met Rusland voor de monarchiën?

Ziedaar de groote kwestie, en ziedaar waaraan misschien het lot van Europa, waaraan de kans van een algemeenen oorlog, de kwestie der nationaliteiten hangt. Het is alsof Europa de bank hield en Garcia spelen moest.

Waar men de oogen werpt ziet men spanning, onrust, beklemdheid en bange verwachting. Eene enkele onvoorzigtigheid, eene enkele roekeloosheid, en het evenwigt is verbroken en de strijd der elementen aan den gang. Europa heeft dan een tweede 1848, zoo niet erger, in het verschiet. En niet enkel de beunhazen, de von Bismarcks, maar ook de fijne en de „hoogspelers" loopen groot gevaar in deze catastrophe onder den voet te geraken. Al wat wrak en vermolmd is zal op den eersten schok vallen, want vergis u niet, elke oorlog die nu ontstaat is een revolutionnaire oorlog, een oorlog niet zoozeer van volken, als van volken tegen gouvernementen.

Wanneer wij de aandacht van het Nederlandsch publiek op deze teekenen des tijds vestigen, het is niet om het nutteloos te beangstigen, maar om het te waarschuwen. Wanneer men een storm ziet opkomen, is het, al kan men hem niet bezweren, altoos goed er op voorbereid te zijn. Wat Europa beroert, kan Nederland niet onberoerd laten. Maar de schok dien men voorziet en afwacht, is eerder te dragen en te verduren. Wij zijn geene vrienden van het pessimisme, maar nog verderfelijker dan dit zouden wij een ongemotiveerd optimisme rekenen, dat zich zelven in slaap zoekt te wiegen en voorbedachtelijk de oogen sluit om het gevaar niet te zien, dat op het punt staat ons te overvallen.

INGEZONDEN.

Mijnheer de Redacteur!

Ik roep tot u uit de Binnenlanden, ... heb medelijden met mij en mijn lotgenooten, die bij de ... regelen zullen uitroepen of denken: *tout comme* ... Beschouw s. v. p. voor gij verder leest, het papier ... ik schrijf: 't is het officiele formaat, ik heb het ... een op de eerste pagina bedrukt vel ter Landsdrukkerij ... ten behoeve van het Residentie bureau te . . . . .

Volkomen overtuigd dat u dit papier *slecht* zal vinden, vraag ik u: zijn zij, die zoo als ik, veroordeeld zijn dag in dag uit op zulk slecht papier te schrijven, niet te beklagen? zou men voor den hoogen prijs, dien men ons daarvoor laat betalen, niet beter papier kunnen hebben! — Bij ondervinding weet ik dit zeker. — Helaas! vroeger bestelde de resident papier bij een boekhandelaar à costy, om naar de Landsdrukkerij te zenden voor het Residentiebureau, — maar wat gebeurde toen? Altoos kwamen de gedrukte stukken zoo laat, dat, ... doch neen, ik zou haast ambtszaken gaan verklappen. Genoeg, zij kwamen laat, zeer laat zelfs, zoodat de groote baas het papier van de Landsdrukkerij nam, en toen kwamen de stukken vroegtijdig genoeg, maar het papier was slecht en bleef slecht, hoewel wij het peperduur moeten betalen.

Wat nu te doen? Klagen helpt niet, er valt niet te klagen. 't Eenige middel is deze zaak publiek te maken, en zoo onder de aandacht der Hooge Regering te brengen, dan komt er welligt verandering in. Want primitief ligt weer de geheele schuld bij het gouvernement. Dit heeft den hoofdopziener toegestaan de leverancie van papier aan de verschillende residentie-bureaux, waarvoor gedrukt wordt, en deze leverancie werpt, naar men zegt, geen onaanzienlijk winstje af. Daar die man maar *f* 300.— 's maands inkomen heeft, is zulk een buitenwinst niet te versmaden, en 't spreekt van zelf, dat die residenten, welke zelf hun papier leveren, niet tot zijn uitverkoren vrienden behooren, waaruit dan ligtelijk volgt, dat zij, die hem iets laten verdienen, ook het eerst worden geholpen, en de anderen maar mogen wachten. Ik wil hierover niet verder uitweiden, maar alleen verzoeken, dat het Gouvernement van Nederl. Indie:

De bezoldiging des opzieners verbetere en hem verbiede koopmannetje en papier-leverancier te zijn; dan mogen wij ons papier koopen, waar we het goedkoopst en best te regt kunnen, en behoeven dan niet meer op zulk inferieur goed te schrijven als thans. Mogt evenwel het Gouvernement niet genegen zijn de meerdere uitgaven, uit dezen verhoogden post voortvloeijende, geheel voor zijne rekening te nemen, alsdan zou ik voorstellen een matig tarief van drukwerken voor de gouvernements bureaux vast te stellen en dit door hen te laten betalen, in compensatie van de verhoogde bezoldiging. Deze uitgaven maakten wij hoogst waarschijnlijk door mindere uitgaven voor papier weer goed.

Met de plaatsing dezer regelen zal u zeer verpligten,

UEd. Dw. Dr.
O.

NEDERLANDSCH-INDIË.

BATAVIA.

Ontvangen van Ternate een stortingsbewijs ad *f* 12.50, ten behoeve der Onderwijzersweduwe in Nederland.

H. M. VAN DORP.

Zoo pas aangekomen:
Ned. schepen *Telanak*, gezagv. Popken, en *Noack*, gezagv. Wierincx, beide van Amsterdam.

De *Javasche Courant* bevat een verslag over den toestand van het mineralen kabinet te Buitenzorg. Zoowel om daaraan als aan de uitnoodiging van den Hoofd-Ingenieur chef van het mijnwezen tot medewerking *meer* publiciteit te geven, overtuigd als wij zijn van het nuttige dier instelling, nemen wij het hier over.

Aan allen, die de kennis der geologie van Nederlandsch-Indië en de ontwikkeling van den mijnbouw in deze gewesten wenschen te bevorderen.

Eenige delfstoffen, door de mijn-ingenieurs uit verschillende mijnlanden van Europa medegebragt, en die, welke zij bij hunne eerste verrigtingen in Nederlandsch-Indië verzamelden, legden den grondslag van het mineralen-kabinet, dat ten gevolge van het besluit van den gouverneur-generaal van den 29sten Maart 1853 no. 2 bij het bureau van het mijnwezen te Buitenzorg werd opgerigt.

In 1853 waren reeds 1400 exemplaren verzameld, welk aantal zich allengs vergrootte, zoodat de mineralen verzameling bij het in gebruik nemen van de gebouwen, bestemd voor het algemeen beheer van het mijnwezen, in 1861, reeds 4300 specimina telde.

Thans bestaat het kabinet uit:

A. geologische verzamelingen van Nederlandsch-Indië, geographisch gerangschikt.

1e. gesteenten en mineralen.		
Residentie Timor	43	
„ Banda	27	
„ Amboina.	5	
„ Ternate	123	
Celebes.	45	
Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. .	280	
Wester-afdeeling van Borneo.	235	
Biliton.	176	
Banka	447	
Residentiën Riouw en Palembang . . .	57	
Sumatra's Westkust	356	
Benkoelen.	55	
Java	399	
		2228
2e. versteeningen.		
Celebes, de Moluksche-eilanden en Timor.	35	
Borneo.	75	
Sumatra	15	
Java	161	
		286
B. algemeene verzameling, systematisch gerangschikt.		
1e. enkelvoudige mineralen	1053	
2e. gesteenten	1187	
3e. versteeningen	317	
		2557
C. verzameling van Japan, China, Siam en Malakka		160
D. verzameling van produkten uit het mineraalrijk.		161
Totaal.		5392

Bij deze telling zijn de dubbele exemplaren als één geteld.

Zoolang het mineralen-kabinet zich bevond in een partikulier woonhuis, mogt ik geene te groote uitbreiding uitlokken, maar nu de verzameling op de voor haar bestemde plaats in een openbaar gebouw wordt bewaard, — nu iedereen, die zulks verzoekt, het mineralen-kabinet en de boeken verzameling tot studie kan raadplegen, — nu het publiek twee malen 's weeks daartoe toegang heeft, — acht ik den tijd gekomen om de hulp en medewerking in te roepen van allen, die het algemeen belang dezer inrigting beamen en wenschen bij te dragen tot hare aanvulling en uitbreiding.

Alvorens dat verzoek te doen is het noodig eenige wenken te geven omtrent het verzamelen van delfstoffen en de wijze, waarop die naar het *Bureau van het mijnwezen te Buitenzorg* kunnen worden verzonden.

Gesteenten. Deze zijn wat men in het dagelijksche leven noemt rotssoorten. Monsters van gesteenten behooren, nadat zij behakt zijn, ongeveer de volgende afmetingen te hebben: lang 15, breed 7,5, hoog of zwaar 5 ned. duim. Het behakken doet men liefst bij dit bureau.

Het is van belang mede te deelen de wijze, waarop het aangeboden gesteente voorkomt: massief, laag-, bol- of zuilvormig, afgescheiden in platen, enz.

Enkelvoudige mineralen. Deze zijn de zamenstellende deelen van de gesteenten, welke soms in belangrijke hoeveelheid afgezonderd daarin voorkomen, als opvulling van holten, als ertsgangen, enz. De ertsen en de kolen kunnen als gesteenten, maar ook als enkelvoudige mineralen worden beschouwd. Monsters van enkelvoudige mineralen zijn aan geene afmetingen gebonden.

Het is wenschelijk mede te deelen de wijze, waarop een aangeboden mineraal voorkomt.

Versteeningen. Hiermede bedoelt men de versteende overblijfselen uit het dieren- en plantenrijk van vroegeren tijd. Ook de monsters van versteeningen zijn aan geene afmetingen gebonden; het is evenwel van belang, dat het versteende overblijfsel in zijn geheel wordt verzameld.

In het algemeen. Het is wenschelijk stukken te zenden van het vaste gesteente en zoo min mogelijk los op den grond liggende stukken of rolsteenen; veelal hebben deze los gevonden stukken betrekkelijk weinig waarde.

Het is raadzaam om voor étiquetten geen papier, maar kleine plankjes te gebruiken en daarin een nummer te snijden, dat op eene bij te voegen lijst vermeld wordt met de aanduiding van de vindplaats — zoo naauwkeurig mogelijk —, en wat verder meldenswaardig wordt geacht

De toezending van delfstoffen aan het mijnwezen. Deze geschiedt voor 's lands rekening en daartoe dient van den kant der verzamelaars de hulp te worden ingeroepen van de respective hoofden van gewestelijk bestuur, wier medewerking dezerzijds is verzocht.

Na mededeeling van het voorgaande neem ik de vrijheid een beroep te doen op uwe zucht tot bevordering van de kennis van de geölogie, van de ontwikkeling van den mijnbouw en van de dienst van den mijn-ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Dat beroep zal niet te vergeefs zijn gedaan. Talrijk waren in de laatste jaren de blijken van het lofwaardig streven, dat in deze gewesten bestaat tot uitbreiding van de kennis der natuur.

Daarop bouwende, roep ik uwe hulp en medewerking in, zoo tot het verzamelen en toezenden van delfstoffen als van berigten dienaangaande.

Dat de vrees u niet weerhoude om voorwerpen of berigten in te zenden, welke door u van weinig waarde worden geacht. Een onaanzienlijk specimen kan eene belangrijke aanwijzing bevatten. Alle delfstoffen en alle berigten daaromtrent zullen met erkentelijkheid ontvangen worden, terwijl bij de behandeling op den voorgrond zal staan: *eere te geven, wien eere toekomt.*

Door de Directie der Javasche bank wordt in opvolging van art. 34 van het octrooi in de *Javasche Courant* bekend gemaakt:

a. dat het cijfer der in omloop gebragte bank-billetten op den 24sten dezer bedroeg . . . . f 16,992,195.—
b. dat de saldo's in rekening courant beliepen „ 1,610,740.20
c. dat aan specie in de kassen . . . . „ 14,075,596.44
en aan munt-materiaal aanwezig was . . „ 87,680.—

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 24 TOT 26 JUNIJ 1863.

HOTEL DER NEDERLANDEN. van Weteri g en familie, van Soerabaija. — Krajenbrink, van Krawang.
JAVA-HOTEL. Kleinenberg, van Holland.

Aangekomen en Vertrokken Passagiers te Batavia.

VAN 24 TOT 26 JUNIJ 1863.

Met het Ned. Ind. stooms. *Oenarang*, gezagv. H. Kramer, de Heeren J. H. Boussard, Abresch met één kind, Litzon en Echtgenoot, Veenendal, Kook, von Schmidt auf Altenstad, Levet, Echtgenoot en één kind, Schultz Vollenhoven, Overbeck, Hasselman, de Lange, Wiggers van Kerchem, Mevr. van Oekelen en Heyning met twee kinderen, Luit. ter zee van Heeckeren tot Walien, Luit. Quack, benevens Z. M. troepen, van Soerabaija en Samarang.

Met het Gouv. stooms. *Java*, gezagv. H. Bernoster, de Heeren Dr. Ed. von Martens, F. J. Abresch en kind, J. D. v. Schelle, F. Hasselman, M. Feffer en kind, J. Finlayson en één inlander, A. van der Wijk, naar Singapore.

Lampongsche Districten (Mei). — De gezondheidstoestand liet niets te wenschen over. Het weder was vrij gunstig; bij tusschenpoozen werd het echter afgewisseld door zware regens gepaard met hevige rukwinden. Het snijden der padi op de sawah's en ladangs was bijna afgeloopen; alleen aan de westzijde van de Telokschebaai, waar de rijstvelden uitsluitend uit sawah's bestaan, heeft men, ten gevolge van de geheerscht hebbende droogte en het daardoor ontstane watergebrek in de rivieren eerst na het invallen van den regentijd met planten kunnen aanvangen, zoodat dáár niet vóór Augustus zal kunnen worden geoogst. Vermits echter de bevolking in dat gedeelte der residentie nog een genoegzamen voorraad padi van den oogst van 1862 in hare loemboengs overgehouden heeft, bestaat er geen vrees voor gebrek. De dagelijks invallende regens doen een voordeeligen oogst verwachten van de tweede gewassen, met het planten waarvan de bevolking, op aansporing van hare hoofden en van het bestuur, ijverig voortging.

De peper-kultuur belooft een gunstigen oogst, vooral in de IV Marga's.

In genoemde afdeeling was men begonnen met het snijden der padi op de sawahvelden; de oogst mogt aldaar vrij gunstig genoemd worden. De ziekte, die in deze afdeeling en aan de westzijde van de Telokschebaai onder de buffels had geheerscht, was zoo goed als verdwenen.

Ter hoofdplaats Telok Betong kwamen gedurende deze maand van de kustplaatsen dezer residentie aan 8 prauwen, terwijl naar die plaatsen vertrokken 17 prauwen. Van Java en elders kwamen aan 69 en vertrokken derwaarts 59 vaartuigen.

De invoer bestond uit; f 18770 aan zilver geld, 1418½ pikols rijst, 902½ pikols zout, 20 pikols gambier, 7½ pikols katjang olie, 5 pikols suiker, 30 stuks koebeesten, 16 stuks geiten en andere eetwaren en goederen van oosterschen en westerschen oorsprong.

Er werden uitgevoerd: 567 pikols gomelastiek, 1213 pikols damar, 39½ pikols peper, 19¾ pikols koffij, 16 pikols papas, 24500 stuks klappernoten, 84000 stuks bindrotting en f 11405 aan zilveren munt.

De marktprijzen waren als volgt:

Rijst, de pikol van	f 6.—	tot f 8.—
Gom-elastiek . .	„ 75.—	„ 90.—
Peper	„ 12.—	„ 15.—
Damar	„ 10.—	„ 13.—
Koffij	„ 25.—	„ 30.—
Klappernoten de 100 stuks	3.—	„ 4.—

Voor het dooden van 3 tijgers en 24 krokodillen werd gedurende deze maand betaald eene som van f 130.

Celebes en onderhoorigheden (Mei) — De gezondheidstoestand over het algemeen vrij gunstig, behalve op het eiland Saleijer, waar 122 personen aan koorts overleden. Met uitzondering van de afdeelingen Bonthain en Saleijer, waar nog al regen viel, was het weder overal droog en warm. In de afdeeling Makasser stond de padi-kultuur gunstig en begon men reeds op enkele plaatsen te oogsten. In de Ooster-districten was de bevolking bezig met planten. De djagong-kultuur stond gunstig in de afdeelingen Makasser en Noorder-districten, waar men ook vele nieuwe tuinen aanlegde. De aanplantingen van gierst en djagong op Saleijer beloofden een gunstigen oogst. De handel was niet levendig.

Met Zr. Ms. stoomschip *Suriname* werd op den 29sten Mei te Makasser een zestal uit handen van de zee-roovers ontsnapte personen van Toli-Toli aangebragt.

Timor (April en Mei). — Ten gevolge van de doorkomende oostelijke winden nam het aantal koortslijders aanmerkelijk toe. De rijstoogst beloofde zeer voordeelig te zijn. Ook de djagongoogst was over het algemeen gunstig. De proef-aanplantingen van vreemde katoensoorten stonden daar, waar zij tijdig en op goede gronden waren bewerkstelligd, zeer goed; de toestand der tuinen, nabij het strand gelegen, was minder gunstig.

Ten gevolge van aanzienlijken aanvoer waren de prijzen der levensmiddelen zeer gedaald en werd de rijst tegen f 7 de pikol verkocht; echter slechts bij kleine hoeveelheden. Er waren aangekomen 9 op Europesche wijze getuigde vaartuigen, metende te zamen 923 lasten. Eene som van f 4.594.40 werd aan regten geheven.

Banda. (April en Mei). — Over het algemeen was de weêrsgesteldheid vrij gunstig. De gezondheidstoestand was naar wensch.

Op ultimo April werden in het bannelings-hospitaal verpleegd 241 lijders, of 16 minder dan onder ultimo Maart, en op ultimo Mei 210 lijders.

De notenpluk bedroeg in Maart 3.183.353 pitten, waarvan 7.732 pond foelie en calculatief 25.307 pond noten werden verkregen; en in April 4.663.540 pitten, opgeleverd hebbende 11.046 pond foelie en calculatief 32.942 pond noten.

Op den 7den en 8sten April werden in 's lands pakhuizen afgeleverd 7.732 pond foelie (productie van Maart) en 41.160 pond noten (productie van December 1862), en op den 6den en 25sten Mei 11.046 pond foelie (productie van April) en 54.647 pond noten (productie van Januarij). Den 6den en 30sten April werden naar Java afgescheept 52 vaten foelie, 660 vaten noten en 10 kisten notenzeep.

Gedurende de maand Mei werden geene specerijen afgescheept, maar lagen ter verzending op ultimo Mei gereed 78 vaten foelie, 417 vaten noten en 1 kist notenzeep. Het bedrag van de handelsartikelen, aangevoerd op Europesche wijze getuigde schepen, beliep in April f 57.973 en in Mei f 8.262, terwijl aan zilveren munt werd uitgevoerd in April f 6.998 en in Mei f 10.899. De invoer van handelsartikelen, met inlandsche vaartuigen aangebragt, bestond hoofdzakelijk uit katoenen lijnwaden, tabak, zout, rijst, hout, enz., en beliep in April een bedrag van f 2.919 en in Mei f 6.297, terwijl de uitvoer met die vaartuigen in April bedroeg f 2.254 aan handels-artikelen en f 540 aan zilveren munt, en in Mei f 1.910 aan handels-artikelen en f 1.020 aan zilveren munt.

De prijzen der levensmiddelen waren zeer hoog. In April kostte de carga-rijst f 14 en de tafel-rijst f 19 de pikol: die prijzen daalden in Mei met f 2 voor beide soorten. De sago kostte in April f 18 en in Mei f 16 de 1000 koekjes, en de klappernoten in eerstgenoemde maand f 2 de 100 stuks en in de laatstgenoemde f 4 à f 5 de 100 stuks. Aardvruchten, groenten en visch waren zeer duur, doch pluimgedierte was genoegzaam voorhanden.

In den nacht van den 7den op den 8sten Mei en gedurende den geheelen daarop volgenden dag woedde er een zware storm, welke zich het onstuimigste voordeel op de eilanden Ratti, Savoe en Soemba. Op de twee eerstgenoemde eilanden werd aan huizen en boomen belangrijke schade aangebragt. Terwijl een vijftal inlandsche handelsvaartuigen bij die gelegenheid, zonder verlies echter van menschenlevens, verongelukte, sloeg de kruisboot no. 18, toen zij, geen zee meer kunnende bouwen, nabij Ratti het anker liet vallen, om met het noodlottig gevolg, dat de zich daarop bevindende weduwe van den posthouder Beth en hare oudste dochter verdronken; ook werden vermist een inlandsch christen en zijn kind, twee Savoenezen en vier matrozen. (*Jav. Ct.*)

Pasoeroean, 16 Junij. Pasoeroean viert weder feest, en, zou het niet wezen, dat er eene aanleiding daartoe bestaat, men zou er eene zoeken, want men is uiterlijk nog al feestvierend te Pasoeroean.

Eerst was het in de afgeloopen week feest, omdat men zich zelf hielp, als wilde men Batavia en Soerabaya en Samarang een lesje daarin geven. Men had geen geld genoeg voor het liefhebberij tooneel; onderling bragt men voorwerpen bijeen, van links en regts, ter verloting, en zoo nam ieder een lot op eigen goed, en vond men daarin aanleiding, om vóór en na de verloting feest te vieren, d. i. dansen en spelen en vrolijk zijn. En zij was koddig genoeg die verloting; men hoorde bij het afroepen van nieten en prijzen menigen kwinkslag debiteren, te meer daar sommigen toevallig en zonderling genoeg, wel eigenaardig toepasselijke prijzen kregen.

Maar het is nog niet uit. Tijdens het feestvieren van den Regent van Pasoeroean, ter gelegenheid van het huwelijk en de belijdenis van zijn zoon, meende hij de Europeanen ook te moeten doen genieten. En voor Pasoeroean was het prachtig. Men zag er den Resident en alle ambtenaren; men zag er alle Regenten van de Residentie, zelfs dien van Soerabaya, en wat meer is, menige schoone schitteren, terwijl eene vrij goede muziek menigeen ten dans opwekte.

Eerst wien eere toekomt hier, en dit is aan den Regent van Pasoeroean, die de Europesche bevolking zulk een genotrijken avond bezorgde.

Timor-Dehli. Zeer zelden zijn de Javasche bladen in de gelegenheid, door het ontvangen van berigten, welke vertrouwen verdienen en van algemeen belang zijn,- iets te melden uit deze streek- de eenige in den geheelen archipel, waar nog de schildvaan van Lusitanie wappert. De vooruitgang in gemeenschap- de stoomvaart,- heeft in de laatste tijden den vroeger bijna onbekenden Portugeeschen nabuur in meerdere bekendheid gebragt, en aan die meerdere bekendheid hebben wij te danken het ons aangeboden berigt, dat wij onzen lezers aanbieden, en dat van eene zijde afkomstig is, welke wij meenen vol vertrouwen te verdienen.

Met de *Menado*, kapitein Couteron, kwam onlangs te Soerabaya aan, de afgetreden Gouverneur der Portugeesche bezittingen op en bij Timor, de heer Alfonso de Castro, die na een vierjarig bestuur naar Portugal terugkeerde. Deze Gouverneur was de eerste, die zich steeds beijverde den toestand van het gebied te verbeteren, en het welzijn van de aan zijne zorgen toevertrouwde bevolking te bevorderen. Onder andere nuttige werken, die hij tot stand gebragt heeft, kunnen wij opnoemen het hospitaal,- dat nu op een afstand van 2 mijlen van het vorige in een zeer gezonde streek gelegen is, en dat voor het gemak der zieken niets te wenschen overlaat; voorts een verblijf voor gevangenen, waardoor nu de ongelukkigen op eene drooge plaats bewaard worden, en niet aan ziekte en ellende zullen bezwijken,; vroeger toch was de straf van opsluiting gelijk aan eene doodstraf.

Ook was hij van plan om eene kerk te bouwen, maar door spoedig vertrek heeft hij dit ontwerp niet ten uitvoer kunnen brengen. Op eene aangename hoogte heeft hij een zeer fraai huis gebouwd, geheel verschillende van de andere huizen te Dehli; dit is thans het paleis van den Gouverneur.

Bij vertrek en inscheping, bleek de sympathie voor zijn persoon ten volle, door het uitgeleide naar boord. Niet alleen de Europeesche, maar ook de Timoreesche bevolking en al de Radjahs bevonden zich aan den oever, om hem hun laatst vaarwel aan-te-bieden. Er was eenigen tijd te voren eene inschrijving geopend voor een eerepenning, welk bewijs van hulde hem bij zijn vertrek werd aangeboden, uit erkentenis voor zijn weldadig bestuur. Men wenscht algemeen hem benoemd te zien als afgevaardigde van wege de Portugeesche bezittingen op Timor.

De vreemdelingen, die met de mailboot te Dehli aankwamen, werden steeds minzaam door hem bejegend, zoodat hij ook bij hen in vereerend aandenken bleef.

De opvolger van den heer de Castro bragt hem de benoeming tot Grootkruis van de orde van Christus mede, als eene belooning voor de roemvolle wijze, waarmede hij den oorlog, die gedurende zijne afwezigheid, door den opstand van eenige Radjahs, uitgebroken was, ten einde gebragt heeft. (*Soer. Ct.*)

Soerabaija, 20 Junij. Heden arriveerde alhier ter reede het Stoomschip *Palembang*, kapt. Munnich, op sleeptouw hebbende twee nieuw te Singapore voor rekening der firma Cores de Vries gebouwde stoombooten, de *Singapore* en de *Singaporian*. Zijn wij wel onderrigt, dan zullen in de *Singapore* de machinerien van de *Palembang* geplaatst worden, welk laatste schip eene belangrijke vertimmering moet ondergaan.

Degenen welke in de gelegenheid waren de *Singapore* te bezigtigen, weiden uit over de schoone constructie en inrigting dezer boot, die bestemd is voor de stoomvaart in den Indischen Archipel, en de *Oenarang* wat ruimte en gemakken aanbetreft verre moet overtreffen.

(*Nieuwsbode.*)

Makassar, 19 Mei. Als een vervolg omtrent den staat van het rijstgewas in de Noorder-Districten, deelen wij mede, dat naar men verneemt, het gewas in het eerste pachtdistrict over het algemeen zeer goed staat. Reeds is men hier en daar bezig met het snijden der padi; zoodat het bestuur bereids met den voorloopigen aanslag voor de vertiening is begonnen. Voor de kampong Lalang Tedong zijn 55 velden, door het doorbreken van den hoogen golfslag door zeewater beschadigd.

Naar men berekent zoude binnen veertien dagen het padi snijden algemeen plaats vinden.

In het 3de pachtdistrict (Segeri) is het gewas op de zoogenaamde zoute velden geheel mislukt.

Het te velde staande gewas in de Zuider-Districten heeft na de bekomene zware regens een gunstig aanzien gekregen; echter zijn door de insecten sommige velden aangetast.

— Hadden wij het genoegen in ons No. 32 dd. 21 April ll. mede te deelen, dat waarschijnlijk ook in de afdeeling Bonthain de nuttige maatregel zou worden toegepast, dat geene inlanders niet van aanzien, in Gouvernements dienst of in functie zijnde zich gewapend in het openbaar zouden mogen vertoonen, alsnu wordt ons berigt dat werkelijk reeds door het bestuur dezer gewesten het besluit is uitgevaardigd, dat te beginnen van af 1 Julij a. s. in de afdeeling Bonthain, het in het openbaar dragen van wapenen is verboden.

Mede moeten ook reeds voorbereidende besprekingen met sommige invloedhebbende inlandsche hoofden in de adsistent-residentie Noorder-Districten hebben plaats gehad, ten einde ook in die afdeeling dezen maatregel van een zoo weldadige en nuttige strekking te doen invoeren, uithoofde men aldaar nog zoo vele moordtooneelen te betreuren heeft.

Zoo deze poging daar mogt slagen, waaraan wij na den val van het Bonische rijk al zeer weinig reden meenen te hebben te moeten twijfelen, dan zouden al de Gouvernements landen, met uitzondering van de leenroerige rijkjes, het heilzame van dezen zoo uitmuntenden maatregel ondervindende, er zeker wel bijvaren, en zou er niet aan de dobbeltafels, bij hannengevechten, enz. soms om de beuzelachtigste redenen zooveel menschen bloed vergoten worden, als men vroeger met walging en afgrijzen vernam.

Het vergaan van de Engelsche bark Frankfort Old of Liverpool, kapt. Hicks.

Makassar, 29 Mei. Dit vaartuig, den 29sten October Ao. Po. met eene lading steenkolen van Cardiff (Engeland) vertrokken en bestemd naar Shanghae (China), is den 19den Februarij jl. op de hoogte van Kalatoca en Bonerate (t. Z. O. van Saleijer) totaal vergaan.

Den 19den dezer arriveerde alhier één der schipbreukelingen, zijnde de bootsman, met name Silvester Silver, uit wiens voor den Magistraat alhier afgelegde verklaring blijkt, dat het schip, na steeds onder de gunstigste omstandigheden zeilende geweest te zijn, aan den avond van laatstgenoemden dag omstreeks 7¾ ure bij een stevige bries op het nabij genoemde eilanden gelegen koraal-rif Lambaena liep, met het ongelukkig gevolg, dat ofschoon er onmiddelijk werd tegengebrast en de bevelen van den gezaghebber ondanks de verwarring die door dit ongeval ontstond, stipt werden opgevolgd, het schip bijna in hetzelfde oogenblik met de boegspriet onder water begon te duiken en onmiddelijk hierop zonk. De geheele bemanning van het vaartuig bestond uit 23 personen, en het moet, behalve de steenkolen, nog eene waarde van circa 50000 pond sterling aan zilver- en goudgeld aan boord gehad hebben.

Het is dezen man onmogelijk stellig te verklaren, wat er van de overige 22 schipbreukelingen geworden is, doch hij gist, dat allen eene prooi der golven zijn geworden. Wel heeft hij hooren roepen: „het schip zinkt! in de booten!" en gezien, dat ieder zich beijverde om de touwen los te snijden en de booten te water te laten; doch op dat oogenblik verloor hij het bewustzijn. Toen hij dit terug kreeg, was hij drijvende en zag niets meer van schip of schipbreukelingen; doch was zoo gelukkig zwemmende een gedeelte van het wrak magtig te worden, waarop hij zich plaatste en voorts van een paar aangedreven stukken hout en zijn hemd een zeiltje te kunnen maken, in de hoop op deze wijze een der eilanden te bereiken, die hem voor en na in het gezigt kwamen; doch — vruchteloos. Na aldus 4 dagen en 5 nachten zonder spijs of drank rondgedobberd te hebben, ontwaarde hij aan den morgen van den 5den dag een eiland in zijne onmiddelijke nabijheid. Op zijn hulpgeschrei kwamen eenige inlanders met eene sampan naar hem toe. Intusschen verkeerde hij nog in doodsangst door een haai verslonden te zullen worden. Het zeeonster kwam hem reeds op zijde, toen hij het met zijn mes een steek in den rug toebragt, waarop het dook, en hij spoedig daarna bewusteloos aan wal werd gebragt.

Gedurende eene maand verkeerde hij nu in een ijlenden en koortsachtigen staat en vernam eerst later, dat hij zich op het eiland Kalatoca bevond en door tripangvisschers was gered. Na van deze menschen de meeste zorg en de menschlievendste behandeling te hebben ondervonden, en van eiland tot eiland met hen te zijn medegetrokken, kwam hij den 15den Mei op Saleijer aan, vervoegde zich daar bij den Controleur, die hem na een paar dagen verblijf ten zijnent, met de eerste gelegenheid herwaarts deed overbrengen, na eerst eene inteekeninglijst onder de Europesche ingezetenen van Saleijer te hebben laten circuleren, welke eene som van f 51. — heeft opgebragt, welke den ongelukkige is ter hand gesteld, ten einde in zijne eerste behoeften, als kleederen enz. te kunnen voorzien. Uit later ingekomen berigten blijkt, dat deze man bepaald zijne redding te danken heeft gehad aan den tripangvisscher met name Poea Beda Menda, die hem door middel van een lepa-lepa heeft laten redden, hem in zijne praauw opgenomen, zoo goed mogelijk verpleegd en ook naar Saleijer en voorts herwaarts heeft overgebragt. *) (*Makk. H. en Adv. Bl.*)

*) Zou het niet hoogst billijk zijn, dat dezen tripangvisscher eene belooning werd geschonken tot aanmoediging, hetzij van wege het Engelsche of Nederlandsche Gouvernement, hetzij door de Maatschappij tot redding van drenkelingen? (*Red.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Bij beschikking van Excellentie den minister van Koloniën van den 15den Mei 1863, Lt. Arz, no. 7, is aan den Oost-Indischen ambtenaar met verlof in Nederland, N. van der Beek, laatstelijk tweeden kommies bij de directie van financiën, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 25 Junij 1864, no. 26, is aan J. W. Doijer, woonachtig te Soerabaija, verleend een octrooi (no. 35 van het register) voor vijftien jaren op de zamenstelling en vorm van hoekige sporen of rails, rustende op krammen, welke tevens tot verbinding der rails dienen en de zamenvoegingen daarvan uitmaken, zoomede op het in toepassing brengen van velocipèdes om de wagons in beweging te brengen.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de tijdelijk waarnemende resident van Timor J. Esser.

Benoemd:

Tot omgaanden regter in de eerste afdeeling op Java, het lid in den raad van justitie te Batavia mr J. J. C. Gaijmans.

Tot adsistent-resident van de Noorder-districten van het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, tevens vendumeester aldaar, H. M. van Rijssen, thans die functiën waarnemende.

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR IN HET GOUVERNEMENT CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.

Tot kontroleur der eerste klasse, de kontroleur der tweede klasse H. Holtz.

Tot kontroleur der tweede klasse, de kontroleur der derde klasse G. A. van Kesteren.

Tot kontroleur der derde klasse A. C. F. de Burlet, thans die betrekking waarnemende.

BIJ DE RECHERCHE TE BATAVIA.

Tot kommies-visitateur J. H. Berckenkamp, thans die functiën vervullende.

Tot kommies-visitateur, de onderkommies der eerste klasse F. G. F. von Schukkmann.

Tot onderkommies der eerste klasse, de onderkommies der tweede klasse W. F. de Jongh.

Goedgekeurd:

DAT DOOR DEN GOUVERNEUR VAN CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.

Is benoemd:

Tot posthouder, tevens pakhuismeester bij het steenkolendepôt te Laboean Dedeh, nabij kampong Baroe, in het rijk van Tontoli (Celebes), J. F. Schenkhuizen, laatstelijk eerste tolk bij het bureau van inlandsche zaken te Makasser.

BIJ DE SUB-KOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MAKASSER

Is ontslagen:

Op verzoek, eervol, als lid, A. W. Bethbeder, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Is benoemd:

Tot lid, L. A. Misero, kommies bij het havendepartement ter gemelde plaatse.

DAT DOOR DEN RESIDENT VAN BANDA

Is benoemd:

Tot lid bij de sub-kommissie van onderwijs, ds. F. J. J. Prins, predikant bij de protestantsche gemeente aldaar.

Gesteld:

Ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, de op verzoek eervol ontslagen opziener bij het boschwezen J. H. de Grave.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den officier van gezondheid der eerste klasse D. J. de Leeuw.

BIJ HET REGIMENT OOST-INDISCHE KAVALLERIE.

Bevorderd:

Tot ridmeester, de eerste luitenant F. van Utenhove.

Tot eerste luitenants, de tweede luitenants J. W. Wijnoldij en K. E. Verdam.

Benoemd:

Tot tweede luitenants, de wachtmeesters S. F. Geraud, J. J. Bijleveld, A. Rodenburg Ments en W. A. de Rooij, allen van het regiment.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De Inspecteur der Posterijen in Ned.-Indie herinnert belanghebbenden dat brievenpakketten zullen worden gesloten ter verzending:
per stoomer, in verbinding met deze dienst van de P. en O. Steam Navigation Company,

op Dingsdag den 30sten dezer,

des avonds ten 8 ure.

Op Maandag den 6 Julij a. s. zullen postpakketten worden gesloten voor
MAKASSAR, TIMOR KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN,
te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*
De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Dingsdag den 7 Julij a. s. zullen postpaketten worden gesloten voor
BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG,
te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*
De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling brengt ter kennis van het publiek, dat de passage over de brug no. 44, over de rivier Krokot op den 29sten dezer tot nader opzeggens toe zal gesloten worden.

De Adsistent-resident voor de Policie der stad en voorsteden van Batavia brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijzen van het Rund-Varkens- en Buffelvleesch, voor de maand Julij a. s. zijn bepaald als volgt:

RUNDVLEESCH,	per Amst.	pd.	60 cents.
VARKENSVLEESCH, „	katti	„	45 „
BUFFELVLEESCH, „	„	„	28 „

De Adsistent-resident voor de Policie der stad en voorsteden van Batavia, brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijs van het Brood voor de maand Julij a. s. is bepaald als volgt:

voor een TARWENBROOD, wegende	1 Amst. pd.	20 cents.
„ „ „ „	½ „ „	10 „
„ „ „ „	¼ „ „	5 „

De resident van Bagelen maakt bij deze bekend, dat op Woensdag den 29sten Julij 1863, des morgens ten 9 ure, in den dalem van den regent van Poerworedjo, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), uitsluitend door middel van inschrijving, zonder nadere opveiling en mijning en alzoo met wijziging van art. 14 van voornoemd reglement, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor diverse aannemingen en leverantiën.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ALGEMEEN OVERZICHT.

(*Particuliere Correspondentie.*)

(*Slot.*)

In Griekenland is het volk niet zeer ingenomen met zijn koning en de zaak is nog hangende. Te Londen zal eene conferentie worden gehouden tusschen de beschermende mogendheden, waarop Beijeren mede zal worden genoodigd en gevraagd afstand te doen van zijne regten. Dat zal het natuurlijk weigeren en daarop zal de afzetting van koning Otto wettig worden verklaard. Daarmede is de taak der mogendheden afgeloopen, en kan de Grieksche kommissie te Kopenhage prins Wilhelm kiezen. De vertegenwoordiging toont zich intusschen hare roeping ten eenenmale onwaardig, maakt veel rumoer, maar doet niets belangrijks af, en het leger wordt, indien het mogelijk is, steeds nog erger gedemoraliseerd. Toch zijn nu onlangs eenige belastingwetten aangenomen, doch drie of vier ministers zijn weder afgetreden.

Van Italië valt niet veel belangrijks te melden. De strijd tegen de roovers duurt nog steeds voort. De koning heeft onlangs te Siënna hoop gegeven op de eenheid van Italië, en daar hij op zijne reis den heer Ricasoli heeft bezocht, verwachten sommigen dezen eerlang weder aan het hoofd van het ministerie te zullen zien. De paus heeft eene verzoening bewerkt tusschen Antonelli en de Merode. De ex-koningin van Napels is sints hare terugkomst nog op geen beteren voet met haar gemaal dan te voren.

De koningin van Spanje wordt in deze dagen bestormd met adressen, door vrouwen onderteekend, om de vrijheid te verzoeken van Matamoras en zijne medestanders, tot 9 en 7jarige gevangenisstraf veroordeeld wegens het lezen in den Bijbel. Ook de baron van Lijnden is op weg gegaan met een adres, naar ik meen door ruim 44,000 Nederlandsche vrouwen onderteekend. De *Espana* ergerde zich dat zulke snoodaards nog advokaten vonden om hen te verdedigen; hoe zal zij zich dan over al die adressen ergeren, want niet alleen uit Nederland, maar ook uit Engeland en Wurtemberg, ja zelfs uit Frankrijk en Beijeren komen die aan.

In Frankrijk is de Wetgevende Vergadering uiteen gegaan, nadat het geheele budget met 240 tegen 7 stemmen was aangenomen. „De 5 hebben jongen gekregen," zeide een der leden op het vernemen van dien uitslag, en hoe onbeduidend die vermeerdering der oppositie ook moge wezen, de regering is zeer op hare hoede om de verkiezingen naar haren zin te doen uitvallen, welke op den laatsten dezer maand zullen gehouden worden.

Ofschoon de heer de Morny in de laatste vergadering den wensch uitsprak, dat hij al de leden bij de heropening der kamer het welkom! zou kunnen toeroepen, heeft de Persigny al het mogelijke gedaan om dat, ten opzigte van sommigen althans, te beletten. Hij heeft vooreerst eene zeer krachtige cirkulaire uitgevaardigd tegen de mannen, die niet zeer gedwee tegenover de regering zijn, en ten tweede de kiezersvereenigingen van meer dan 20 personen, als strijdig met de wet verklaard. Tegen deze laatste bewering zijn eenige voorname regtsgeleerden opgekomen, en niet alleen de heer de Morny, maar ook sommige leden van het kabinet, meenden dat de Persigny te ver was gegaan en hebben den keizer tot hunne zienswijze overgehaald, zoodat nu weder eenige meerdere vrijheid is gelaten. De woordenwisselingen ten aanzien van deze zaak moeten vrij hoog zijn geloopen, zoodat er zelfs sprake is van de aftreding van de Persigny en zijne vervanging door de Morny. Deze heeft eene Russische vrouw, en men verwacht dat, zoo hij als minister optreedt, de Fransche staatkunde eene voor Rusland gunstige wijziging zal ondergaan. — Doch om nog eens op de verkiezingen terug te komen. De graaf de Chambrun heeft, in plaats van een programma, aan de kiezers zijn fotografisch portret gezonden. „Wie kennis hebben van frenologie," zegt hij, „zullen uit dit portret wel kunnen opmaken, dat hij zijne committenten behoorlijk en niet al te onafhankelijk vertegenwoordigen zal. De heer Thiers heeft na lang aarzelen toch eindelijk de kandidatuur aangenomen voor een der kiesdistrikten van Parijs.

De prins van Wales zal niet te Fontainebleau komen. Prins Napoleon is met zijne vrouw te Alexandrië aangekomen. De nieuwe aartsbisschop van Parijs heeft bij het aanvaarden zijner betrekking een herderlijken brief geschreven, waarin hij verklaart, tot groote ergernis van alle ultra's, dat hij een man is van zijn tijd, dat de kerk onveranderlijk moge zijn, maar daarom niet onbewegelijk is, en meer dergelijke zaken.

Op dit oogenblik trekt eene honden-tentoonstelling zeer de aandacht van de Parijzenaars. Vele dames, die er hare lievelingen hebben ten toon gesteld, kunnen niet van zich verkrijgen deze te verlaten, en brengen er gansche dagen door. Bespottelijk hooge prijzen worden voor sommige exemplaren gegeven, b.v. voor een jagt- of patrijshond is 25,000 francs betaald. Ook de keizerin bezocht met haar zoon de tentoonstelling, en de laatste vereerde eigenhandig de gouden medaille aan den gelukkigen bezitter van het schoonste dier, een herdershond. — Puebla is voor een gedeelte ingenomen. Alle straten zijn evenwel gebarikadeerd en het Fransche leger lijdt veel bij den strijd; het heeft 5 officieren, waaronder één generaal, en 56 soldaten verloren. Meer dan 400 zijn gewond.

In België is het wetsontwerp over de studiebeurzen reeds geruimen tijd in behandeling. Thans verneem ik, dat alle artikelen, op één na, zijn aangenomen. De klerikalen hebben er krachtig tegen geijverd. Aan de liberale zijde heeft zich de 28jarige Bara als een flink redenaar leeren kennen. Nu zijn de klerikalen ijverig in de weer om de verkiezingen in hunnen zin, zoo veel mogelijk is, te doen uitvallen. Wegens ziekte van den bisschop Malou, zal die van Gend West-Vlaanderen rondreizen om de kiezers te bewerken.

Volgens zoo even ontvangen berigten zou Russell, in strijd met zijne vroegere vredelievende gezindheid, terstond na de ontvangst van het Russische antwoord, eene nieuwe nota, zeer kras en heftig, naar Rusland hebben gezonden. Lord Cowley heeft daarvan inzage verleend aan de Fransche regering, welke daardoor niet weinig verrast is geweest. Sommigen beweren echter dat het slechts te doen is om Frankrijk te verleiden tot eenigen stouten stap, en dan zich terug te trekken. — Terwijl de verstandhouding met Brazilië nog veel te wenschen overlaat, zijn de betrekkingen met de Unie weder verbeterd. De Amerikaansche gezant Adams heeft zich verontschuldigd over het door hem afgegeven vrijgeleide, en verklaard in overijling gehandeld te hebben. De klagt van zekeren kapitein White heeft onlangs de vrolijkheid der leden van het Lagerhuis niet weinig gaande gemaakt. Hij verzocht namelijk, dat de regering van Peru door tusschenkomst van de Engelsche gedrongen zou worden hem vergoeding te geven voor mishandelingen, die hij in dat land heeft ondergaan. Hij gaf tot toelichting en beoordeeling der som, die hij wenscht te ontvangen, de navolgende prijs-courant: 4500 pond st. voor hevige kolfstooten, 3200 p. voor een snede over het gelaat, 1000 p. voor vuistslagen, 4000 p. voor bajonetsteken en 5000 p. voor 5 dagen slecht voedsel in de gevangenis. Het geheel beliep het niet onaardig bedrag van 292,174 pond st., en daar kon volgens zijne meening niets af.

Een afgevaardigde van het Zuiden is weder in Europa

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag 27 Junij 1863, N°. 51.

gekomen om de bemiddeling der groote mogendheden te vragen. Het zal echter wel geen gevolg hebben. Het Noorden heeft in den laatsten tijd te veel voordeelen behaald om zich daartoe te laten vinden. Het geheele traject van Port Hudson tot Vicksburg is in hunne magt, en laatstgenoemde plaats bedreigen zij ernstig. Welligt zal de bezetting zich wegens gebrek aan levensmiddelen moeten overgeven. Is de Missisippi in de magt van het Noorden, dan kunnen de Zuidelijken den afvoer van katoen naar Nieuw-Orleans niet meer tegenhouden, en bovendien zijn dan hunne westelijke en oostelijke staten geheel van elkander gescheiden. De Noordelijken zijn ook weder de Rapahannock overgetrokken en bedreigen Fredericksburg nu van ter zijde. Het geheele leger van generaal Hooker staat gereed om op de Zuidelijken aan te rukken. Daarentegen is echter sprake van een plan der Zuidelijken, volgens 't welke de bezetting van Vicksburg deze plaats zou verlaten, zich vereenigen met die van Richmond en dan in allerijl op Washington aanrukken. Een enkele blik op de kaart toont echter, dunkt mij, dat dit plan niets dan een hersenschim kan zijn. De aanval der Noordelijken op Charleston is afgeslagen, en hunne vloot heeft daar zeer veel geleden, zoodat men het alleen aan de bekwaamheid der bevelhebbers te danken heeft, dat zij niet geheel vernield is. Een burger van het Zuiden geeft zijne regering den raad, de aanvallen op hunne havens te beletten, door bij de nadering der vijandelijke schepen, eenige vaten petroleum in het water te laten vloeijen en in brand te steken.

Ten slotte nog een proefje van de wijze, waarop onze nota aan de Russische regering in het buitenland wordt beoordeeld, terwijl ik de vermelding van wat verder ons land betreft, aan uwen gewonen korrespondent overlaat.

In de *Morning-Post* (orgaan van lord Palmerston) leest men onder de buitenlandsche korrespondentiën het volgende:

Weenen, 7 Mei. Er is hier berigt ontvangen, dat het Nederlandsche goevernement zich heeft aangesloten bij den stap, door de drie groote mogendheden in de Poolsche kwestie gedaan. Die regeringsdaad is te opmerkelijker, als men zich herinnert, dat de Nederlandsche regering in 1831 geweigerd heeft, aan eene diplomatieke interventie ten behoeve van Polen deel te nemen. De buitenlandsche politiek van Holland is overigens altijd geweest strikt konservatief. Holland zelf heeft door de revolutie schade geleden, het land heeft daardoor de helft van zijn gebied verloren. Daarom onthoudt Holland zich steeds van eenige partij in de buitenlandsche politiek te kiezen, en de koning der Nederlanden is de zoon eener Russische grootvorstin. De adhesie die *deze* regering aan den stap der mogendheden schenkt, mag dus veeleer geacht worden eene *waarschuwing* voor, dan eene *vijandige daad* tegenover Rusland te zijn."

NEDERLAND.

De *St.-Courant* heeft bevestigd dat door de Nederlandsche en Belgische gevolmagtigden te 's Hage zijn geteekend drie verdragen tusschen de twee regeringen, als: 1o. tot regeling der Maasaftapping; 2o. tot afkoop van den Scheldetol; 3o. tot regeling der wederzijdsche handelsbelangen.

Men zegt dat de afkoopsom van den Scheldetol bepaald is op ƒ 17,141,640.

— Gedurende de maand April zijn bij het koloniaal werfdépôt te Harderwijk gekleed 70 man.

— In het laatst dezer maand zullen de 2de luits. J. Schneither en H. J. Beukman van het wapen der art. van het O.-I. leger, per scheepsgelegenheid naar Java vertrekken.

— Den 6 den Mei hebben zich op het stadhuis te 's Gravenhage, bij gelegenheid van den trouwdag, twee incidenten voorgedaan. Een bruidegom, zich met zijn bruid naar het raadhuis begevende, werd door de moeder der bruid tot aan het raadhuis vervolgd, ten einde haar alsnog van het voorgenomen huwelijk te doen afzien. De meest ernstige betoogen, vermengd met kernachtige woorden, werden daartoe aangevoerd, zoodat waarlijk in de trouwkamer aangekomen, de bruidegom zich eensklaps omkeerde, doch gelukkig nog op den trap door de getuigen werd gegrepen, die hem het onpassende zijner handelwijze onder het oog bragten en men daarna tot de voltrekking van het huwelijk overging.

Een ander bruidegom, zich mede naar het raadhuis begevende, trof de smart zijne bruid onder weg door eene ongesteldheid aangetast te zien, die hem noodzaakte weder huiswaarts te keeren. Nadat hij eenigen tijd te huis vertoefd had, begaf hij zich met de getuigen naar den burgerlijken stand en deed aangifte van de bevalling zijner bruid van een zoon.

— Den 6 Mei werd aan den heer L. M. Masion, oud-kapitein der dienstdoende schutterij te Dordrecht op eene vergadering der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, voor het op verschillende tijden redden van niet minder dan 27 drenkelingen, waarvoor hij bereids onderscheidene zilveren medailles had ontvangen, op eene plegtige wijze de gouden medaille uitgereikt.

— Het Japansch gouvernement heeft bij de Nederlandsche handelmaatschappij aanzoek gedaan om een groot schroefstoomschip te doen vervaardigen. Met het bouwen daarvan zijn de heeren scheepsbouwmeesters Gips te Dordrecht belast geworden. Daar de werf der genoemde heeren te klein werd bevonden voor het te bouwen schip, moet er aan het Wilgenbosch een nieuwe werf aangelegd worden.

FRANKRIJK.

Er hebben zich bij de discussien in het fransche wetgevend ligchaam eenige incidenten voorgedaan, die vermelding verdienen, omdat zij nader doen zien hoe de regering met de kamer omspringt. Het reglement van orde schrijft namelijk voor, dat de stemmingen moeten geschieden met zitten en opstaan. Bij de behandeling nu van eene belastingkwestie zeide de heer de Morny onverwacht: „wij zullen stemmen met het opsteken der handen." Dit leidde dadelijk tot verwarring; sommigen staken ééne hand op, anderen hunne beide handen, weer anderen wilden noch de handen opsteken, noch tegen de belasting stemmen, maar waren tegen de wijze van stemmen, omdat zij in strijd was met het voorschrift van het reglement van orde. Te midden van de verwarring verklaarde de heer Morny dat de belasting aangenomen was. De heeren Javal, Picard en onderscheidene anderen protesteerden hiertegen. Vrij algemeen was men van gevoelen, dat de stemming tot een twijfelachtig resultaat had geleid, maar de heer de Morny bleef hardnekkig volhouden, dat hij alleen goed gezien had en dat de stemming *niet* twijfelachtig was, waarna hij de kamer dwong tot een volgend artikel over te gaan.

Den volgenden dag heeft de heer Lemercier bij eene andere kwestie het woord gevraagd, maar toen het er op aankwam, verklaarde hij er van af te zien. „*Des te beter!*" riep de heer de Morny uit, en toen de heer Lemercier zich daarover gekwetst toonde, voegde de graaf er bij: „ik zeg dat niet om u te kwetsen, maar in het belang van eene spoedige afhandeling van het budget." Opregter kan men zeker niet wezen!

De inmenging der regering in de verkiezing werd door de oppositie in de kamer besproken. De aanval had een tweeledig karakter. Aan de eene zijde werd geklaagd over het misbruik dat de agenten der regering maken van het hun gegeven regt om regeringskandidaten te verdedigen. Aan de andere zijde werd de zaak door de heeren Picard en Favre in beginsel bestreden, betoogende zij het verwerpelijke van het stelsel, krachtens hetwelk de regering kandidaten stelt bij de verkiezingen. Het debat werd bij die gelegenheid buitengewoon stormachtig door de onhandigheid van de vrienden van het gouvernement, waarvan een, de markies de Pierres, eene redevoering hield die zoo blindelings alles goedkeurde wat de regering verrigt en van zoo veel slaafsche onderwerping getuigde, dat, wonder boven wonder! de regering zelve er van walgde. De markies kwam er rond voor uit dat een afgevaardigde de regeringsbeginselen behoort te deelen; dat hij alles moet ondersteunen wat het gouvernement naar zijn beste weten wenscht tot stand te brengen, en dat hij daarvoor de ondersteuning der regering bij de verkiezingen geniet. „Wij allen — riep de markies uit — wij allen vermogen niets zonder die ondersteuning!" De heer de Morny dacht aanvankelijk, dat de markies met het gouvernement den spot dreef en spoorde hem aan een *waardiger* taal te voeren; maar de markies verklaarde plegtig, dat hij al wat hij gezegd had opregtelijk meende. Daarmede waren al de leden der kamer, op het vijfmanschap na, door de vrienden der regering zelve verlaagd tot de gedienstige knechten der regering. Zou de markies wel ongelijk hebben? De minister Baroche meende intusschen eene poging te moeten beproeven, om den slechten indruk, dien de woorden van den markies naar buiten konden maken, te neutraliseren. Hij verklaarde diensvolgens dat het niet geheel juist was, dat de afgevaardigden de ondersteuning der regering behoeften om in de kamer te geraken; zij behoefden daartoe ook *de sympathie der kiezers*. En nu onderzocht de regering steeds *a priori*, wie het meest op die sympathie kon rekenen; deze worden dan de kandidaten der regering en zoo komt het dan ook, dat de regeringskandidaten meest altijd verkozen worden. De heer Picard vatte daarop vuur. Hij betoogde zeer te regt, dat een zoodanig onderzoek *a priori* onwettig was, dat het eene verkiezing voor de verkiezing daarstelde en tot allerlei misbruik en magtsovertreding aanleiding moest geven. Het geheele raisonnement was dan ook slechts een voorwendsel; de regering kiest hen tot kandidaten, die vooraf in hare handen eene zekere geloofsbelijdenis afleggen en wendt vervolgens al haren invloed aan om die kandidaten de kiezers op te dringen. „Wat de regering ons heden verhaalde — riep de heer Picard uit — is niets dan eene list en wel eene zoo *lompe* list, dat wij er ons niet door om den tuin zullen laten leiden." De heer de Morny viel hier den heer Picard in de rede en zeide:

„Gij spreekt van *lomp;* het is niet de door u beweerde list die lomp is."

Picard: „Ik heb het *regt* te zeggen dat het een lompe valstrik is."

De Morny: „Gij schijnt mij niet goed begrepen te hebben en brengt mij daardoor in de verpligting duidelijker te zijn. Ik bedoelde, dat niet die zoogenaamde valstrik lomp is, maar wel de taal die gij voert."

Picard: „Gij hebt niet het regt om mij zulke grofheden te zeggen; Gij hebt mij beleedigd en dat verkies ik niet te dulden!"

De Morny: „Waar gij de kamer en de regering beleedigt, heb ik het regt u dit te doen gevoelen, en daar de les blijkbaar niet krachtig genoeg is geweest, roep ik u tot de orde!"

Deze allerliefste dialoog gaf tot vrij wat rumoer aanleiding, maar de heer Picard liet zich door niets van zijn stuk brengen. Hij brandmerkte de misbruiken, die bij de verkiezingen plaats hebben; de regering zorgt er zelfs niet voor, dat overal behoorlijk verzegelde stembussen aanwezig zijn; ten platten lande bezigt men zekere potten als stembus, of de maire plaatst zich op een stoel en laat zich de stembriefjes in den zak werpen! Aan het slot zijner rede verhief hij zich met klem tegen het stellen van regeringskandidaten.

De heer *Baroche:* „Nooit, nooit zullen wij dit stelsel laten varen!"

De heer *Favre:* „Geen wonder! Het gouvernement zou zonder dit stelsel vallen!"

Deze opmerking leidde tot een vreeselijk tumult. Vruchteloos trad de regering in allerlei ophelderingen; de heer Favre herhaalde tot zesmaal toe, dat zoodra men de verkiezingen vrij liet, het gouvernement omver zou geworpen worden; alleen door allerlei manoeuvres verkrijgt het eene kamer die het ondersteunt. De hardnekkigheid waarmede de heer Favre deze stelling verdedigde, deed het tumult ten toppunt stijgen. De heer de Morny maakte er een einde aan door het budget van binnenl. zaken met zitten en opstaan in omvraag te brengen. Behoeft men te zeggen dat slechts eenige weinige leden opstonden, en dat alzoo het hoofdstuk met stéréotype meerderheid werd aangenomen? De heer de Morny merkte dan ook zeer ironiek op: *Als ik mij niet bedrieg*, dan is het hoofdstuk aangenomen!" — waarop een luid gelach volgde, waardoor de ministerieele meerderheid zich op de kordate taal der kleine minderheid trachtte te wreken.

DUITSCHLAND.

De liberale partij in de Pruissische tweede kamer is het nog maar niet eens kunnen worden over het beginsel der legerornisatie. Het linker centrum hield aan het rapport der kommissie en de amendementen Forckenbeck vast (jaarlijksche ligting van 60,000 man met tweejarigen diensttijd voor de infanterie van de linie en tweejarigen voor de kavallerie; dus eene armee van 160,000 man in tijd van vrede). De partij van voor uitgang had een bemiddelend voorstel van Faucher aangenomen, strekkende om de sterkte van de armee in tijd van vrede op 153,000 man vast te stellen, zooals die was den 1sten April 1860. In de laatste bijeenkomst van deze fractien bleven het linker centrum en het Katholieke centrum bij het besluit, om zich aan het ontwerp der kommissie te houden, terwijl de partij van vooruitgang de amendementen Virchow en Faucher aannam, volgens welke, tot dat de organisatie der armee bij de wet zal zijn geregeld, de sterkte van het leger bij het budget moet worden vastgesteld en in tijd van vrede het effectief van 2 April 1859 niet te boven mog gaan.

Den 7den dezer hebben de discussien over de militaire kwestie een aanvang genomen. Het schijnt dat het ministerie aanvankelijk voornemens geweest is, om de kamer onmiddelijk na afloop van deze debatten te ontbinden, vooral wanneer zij de conventie met Rusland tot uitlevering van deserteurs, in 1857 gesloten, onwettig mogt verklaren. Thans kondigt een van de ministerieele avondbladen aan, dat de regering van dit plan weder afgezien heeft.

In de zitting van 9 daaraanvolgende heeft de minister van oorlog het rapport der kommissie, dat tegen het regeringsontwerp betreffende de legerorganisatie gerigt is, uitvoerig bestreden en natuurlijk die organanisatie nadrukkelijk verdedigd. Hij zeide dat men haar als eene permanente beveiliging van het land en slagvaardigheid van het leger beschouwen moet; eene meer heilige zaak was niet denkbaar (!), en de regering kon de verlangde vermindering des legers onmogelijk toestaan.

Algemeen was de indruk dat door deze verklaring des ministers elke poging tot bemiddeling van de hand gewezen is. Over den tweejarigen diensttijd der manschappen liet de minister zich niet uit.

Den 11den deed zich een belangrijk incident voor. De heer von Sybel zeide o. a. het volgende: Als de minister ons tot vaderlandsliefde vermanen wil, moet hij mij de opmerking veroorloven dat wel niemand minder dan hij daartoe het regt heeft; hij, een man, die meer dan ieder ander het zijne er toe heeft bijgedragen, om den regtstoestand in het land te verminken. Hij moest niet van vaderlandsliefde spreken; ten zij hij verklaarde dat hij eindelijk op zou houden een hinderpaal voor den vrede in het land te zijn!" (*Levendige bijval*).

De minister van oorlog liet hierop volgen: Mijne heeren! Ik twijfel er volstrekt niet aan, of de meerderheid van die heeren, welke van eene verkrachting der constitutie spreken, *zullen waarlijk overtuigd zijn, dat er eene verkrachting der constitutie* heeft plaats gehad! (Sensatie.) Ik moet echter opmerken, dat wanneer uitdrukkingen gebezigd worden, zoo als: *de constitutie is geschonden, dit ministerie heeft de constitutie geschonden*, of —zoo als de laatste spreker goed vond te doen—mij het regt om tot vaderlandsliefde aan te manen, wordt betwist, omdat ik *tweedragt over het land heb gebragt*, wanneer dergelijke personaliteiten tegen het ministerie of enkele zijner leden worden gebezigd, zoo is dat, naar mijn inzien, *eene geheel ongeregtvaardigde aanmatiging*. (Beweging, tegenspraak.)

De tweede vice-president, v. Bockum-Dolffs, die den presidentszetel bekleedt, staat op: Ik moet den minister van oorlog in de reden vallen.

De minister van oorlog: Ik heb het woord en laat mij *niet* in de reden vallen.... (Geschel van den president. Groote opschudding in de kamer en op de tribune.) Geen geschel van den president kan mij tot stilzwijgen nopen.... (Voortdurend luid klinken van de schel van den president, zoo lang de minister voortgaat met spreken).

De vice-president v. Bockum-Dolffs (voor zoover verstaanbaar bij het gelijktijdig luid schreeuwen van den minister van oorlog): Wanneer ik noodig oordeel, om den minister van oorlog in de reden te vallen, dan moet deze zwijgen.

De minister van oorlog daar tusschen schreeuwend: Ik kan mij het zwijgen niet laten opleggen!

De vice-president v. Bockum-Dolffs: Wanneer de minister van oorlog noch naar mij, noch naar de schel wil luisteren, zoo verlang ik, dat men mij mijn hoed brenge!

De minister van oorlog: Ik heb er niets tegen, dat de president zich zijn hoed laat brengen, maar.... (Het van alle zijden luide roepen: Zwijg! zwijg!! doet de verdere woorden des ministers verloren gaan; zoodra dit geschreeuw eenigzins bedaart, roept de minister): 350 stemmen zijn luider, dan de mijne alleen! — (Op nieuw wordt er geroepen: Zwijg!! De president schelt sterk en voortdurend.) De minister van oorlog (luid schreeuwende en op de tafel slaande): Ik eisch mijn constitutioneel regt, ik kan krachtens de constitutie spreken, wanneer ik wil!

Eindelijk komt de vice-president weder aan het woord: *Ik roep den minister tot de orde.* Wanneer de president der kamer spreekt, zoo moet hier *ieder* zwijgen, IEDER, zoowel hier beneden in de kamer, als boven op de tribune; ieder moet den president gehoorzamen. En wanneer hier iets was voorgevallen, dat met de orde in strijd was, zoo was het *mijn* zaak geweest, om dit te laken. (Luide toejuichingen.) Nu geef ik den minister van oorlog het woord.

De minister van oorlog (luide en met nadruk): Ik moet opmerken, dat ik bij herhaling protesteer tegen het regt, dat de president van deze kamer zich tegenover de koninklijke staatsregering aanmatigt. Ik geloof dat de bevoegdheid van den president, zoo als reeds bij vroegere gelegenheden is gezegd, *tot deze tafel gaat* (op de tafel des ministers wijzende) *en niet verder* ....

De vice-president zet zich bij deze woorden den hoed op. De afgevaardigden staan onder een kort, maar eenstemmige toejuiching op, terwijl de vice-president zegt: Ik schors de zitting voor een uur. Terwijl de afgevaardigden zich naar de uitgangen der zaal begeven, blijft de minister van oorlog eenigen tijd, rond ziende, bedaard staan. Daarop legt hij zijne papieren in zijne portefeuille en verlaat in gesprek met den minister van binnenl. Zaken en de beide stafofficieren de tafel der ministers.

Daags daarna werd door den president voorlezing gedaan van eene ministerieele mededeeling, inhoudende dat zoolang de kamer vasthoudt aan het beginsel, volgens hetwelk de vrijheid van spreken der ministers door den president der kamer beperkt kan worden, eerstgenoemden de zittingen niet zullen bijwonen. Het ministerie eischt de verklaring, dat de kamer geen disciplinair gezag over ministers heeft. Deze missive werd aan de kommissie tot regeling van de werkzaamheden der kamer verzonden, en tevens bepaald dat de kamer geene zittingen zal houden, voor dat dit beginsel zal zijn beslist. De kommissie gaf kort daarop als haar gevoelen te kennen, dat aan den eisch van het ministerie niet kan worden voldaan, met welk gevoelen de kamer zich met 295 tegen 20 stemmen vereenigde.

De geavanceerde partij heeft een ontwerp-adres aan den koning gereed gemaakt. Daarin wordt in de eerste plaats gezegd, dat reeds voor drie maanden aan Z. M. een adres werd toegezonden, waarin de toestand van het land openhartig en eerbiedig is blootgelegd, met verzoek om tot den constitutionelen staat van zaken terug te keeren. Sedert is niets veranderd; de ministers gaan integendeel voort met hun anti-constitutionele handelingen. Deze politiek wekt al meer en meer bezorgdheid in het land, zoodat de onderteekenaars meenen niet langer te mogen dralen met het verzoek, om de mannen en beter nog het stelsel ter zijde te stellen, die den troon en het land in het verderf dreigen te storten. Dit stelsel heeft thans reeds ten gevolge, dat Pruissen bijna alleen in Duitschland, ja in Europa staat. Ten slotte wordt gezegd dat de kamer van afgevaardigden geen middelen meer heeft, om met zulk een ministerie tot eene overstemming te geraken. Het zegt zich los van alle politiek, waarvan de tegenwoordige ministers de vertegenwoordigers zijn. De schuld voor de gevolgen daarvan zal op hen neerkomen, die blind willen zijn voor de gevaren, welke den staat boven het hoofd hangen.

Van Utrecht naar Batavia.

XI.

Indische Oceaan, tusschen Aden en Ceylon, 31 Jan. 1863.

Van klagen en urmen houden wij niet, om de eenvoudige reden, dat men daarmede de zaken veeleer erger maakt dan beter en men, voor zich en zijne lezers, altijd beter doet den verblijdenden kant der wederwaardigheden op te merken, dan de schaduwzijde. Anders had ik al dadelijk kunnen beginnen mijn nood te klagen, omdat ik verpligt ben geweest dezen XIden brief volgens enkele losse aanteekeningen, geheel over te werken, want — niet tusschen Utrecht en Batavia, maar tusschen het Koningsplein en Batoe-Toelies — was het eenige exemplaar zoek geraakt, wat uit Utrecht naar Java gezonden was. En ik zou ongelijk hebben gehad te klagen: want, ben ik met weerzin aan dat Sisyphuswerk getogen, met lust heb ik er aan voortgewerkt.

Zoo zou het aan de liefhebbers van klagen ook op de Engelsche mailbooten niet aan gelegenheden ontbreken hunnen lust bot te vieren, zij zouden hun hart misschien hierbij verligten, maar hunne toehoorders vervelen. En, gelijk men Boileau al duizend malen heeft nagezegd:

Tous les genres sont bons, hors le genre ennuyeux.
Elke manier is goed — alleen wat saai is deugt niet,
of anders,
Schrijft wat en hoe ge wilt — mits ge maar nooit verveelt.

Immers is het een groot publiek hoofdzakelijk te doen zich aangenaam bezig te houden. Kunnen de menschen langs dien aangenamen weg tevens iets nuttigs leeren, goed, dat willen zij dan met een wel meênemen, maar wee u, zoo gij saai zijt, saai schrijft, saai spreekt. Daarom zei Horatius, die man zoo rijk aan levenswijsheid: (zij hebben mij al zoo veel vergeven, de dames zullen die twee woordjes ook wel door de vingers willen zien) *utile dulci* en niet *dulce utili*: „voeg het nuttige bij het aangename" en niet: „het aangename bij het nuttige". Want niet de pil, maar het verguldsel is de hoofdzaak bij verreweg de meeste hoorders en lezers. Daarom moet men, bij groote zoowel als bij kleine kinderen, zeer spaarzaam wezen mezijne zedelessen. Deze willen niet met bekers of bakken worden toegediend (dan werken zij evenmin als sommige geneesmiddelen in te ruime mate genomen) maar homoeopathische dotses, driemaal daags een eijerlepel, of nu en dan eens eene bij verrassing.

Wie is het, bij voorbeeld, die van alle passagiers der *Simla* het meest last heeft van de warmte? Juist de man, die er het meest over spreekt en klaagt, namelijk een jong engelsch officier van gezondheid, die geen vrouw en kinderen, maar eenige baro—psychro — thermo- en andere meters tot zijn last in zijne hut heeft, en daar altijd meê op de proppen komt, of het pas geeft of niet. En de man doet dit niet uit een wetenschappelijk oogpunt, (dan zou ik zwijgen, want wetenschap, zoo goed als elke godsdienstige overtuiging, ook al is deze lijnregt in strijd met de uwe, heiligt alles) maar alleen om meer klem bij te zetten aan zijn eeuwig geklaag. Overigens is de man de gedienstigheid zelve, mits wat gij hem vraagt betrekking hebbe op zijn stokpaardje. Verlangt gij te weten hoe warm het in de zon, buiten de zon of in uwe hut is — terstond zal hij, met een paar thermometers in de eene en een waaijer in de andere hand, u daarvan komen vergewissen.

Van hem weet ik dan ook dat ik gisteren avond om half tien 87½° Fahr. warmte in mijne hut had, alsmede dat op 81° F. de boter reeds smelt. Niettegenstaande de avondkoelte, heerschte er dus in die hutten eene hitte, welke men op de allerheetste zomerdagen bij ons slechts zeer zelden midden op den dag in de huizen aantreft. Wat te doen in zulke warme omstandigheden? Over dag, op het dek, is het nog uit te houden, doordien de kunstmatige luchtstroom, door de vaart der stoomboot te weeg gebragt, u afkoelt: alleen in die gevallen merkt men niets van deze lafenis, wanneer de wind van achteren komt en deze ongeveer dezelfde snelheid heeft als het schip. Dan kan de hitte, vooral in de Roode zee, onuitstaanbaar, ja doodend worden, zoodat in dergelijke gevallen de kapiteins der mailbooten, ondanks den haast dien zij altijd hebben, de boeg wel eens wenden en de schepen, tegen den wind in, eene poos terug laten loopen.

Op een zeilschip kan men dit genot zich niet verschaffen; is het daar blak stil, hangen de zeilen slap langs de masten, rookt de zee van de warmte, ligt er een dikke laag mist als een warme wollen deken over uitgespreid, staat gij op den uitkijk of niet in de verte eenig rimpeltje op 't water u de aankomst meldt van een flaauw zuchtje — dan kunt gij wel naar den kant van het schip u bewegen van waar het windje komen *kan*, maar weken lang zult ge misschien in die fornuiswarmte moeten wachten eer het komen *zal*. Daarom geloof ik ook dat, al graaft men de landengte van Suez door, al verlaagt men de sluisgelden nog zoo, kapiteins en passagiers van zeilschepen de Kaap de Goede Hoop met al hare stormen zullen stellen boven de Roode Zee, waar stilten en rotsen zoo menigvuldig, winden zoo veranderlijk, vaarwaters zoo gevaarlijk zijn en warmte zoo aanmerkelijk is. Want tegenwoordig heeft men het geduld niet meer, wat men vroeger bij dergelijke gelegenheden toonde: de Lamartine, in zijn Voyage en Orient, schreef nog op 4 Sept. 1832, nadat hij een tafereel had opgehangen van de ondragelijke hitte, die hij met zijne vrouw en zieke dochter op zijn brikje *Alcestes* in de Middellandsche zee te verduren had:

„Altijd dezelfde smoorhitte. Nu en dan een klein golfje, het schip kraakt, ligt zich even op, verwekt een weinig schuim, om aanstonds weer tot dezelfde rust te vervallen. Het water dat wij drinken is even laauw als dat waar wij in zwemmen; niemand heeft kracht of lust tot eten. Duurde deze toestand voort, hij zou doodend wezen. *Gelukkig* hebben wij *maar zes weken* lang deze warmte te vreezen, half October eindigt zij."

Men ziet, de Lamartine troost zich nog al met weinig, anders zou men hem met Molière kunnen vragen:

„Que diable alliez-vous faire dans cette galère?"
(Wat drommel deedt ge in die schuit?)

Zoo erg was het bij ons gelukkig niet. Wie het des nachts te benaauwd had in zijne hut (dames natuurlijk niet) die nam zijn beddeke op, en wandelde naar de groote kajuit, waar hij op de eettafels of op de banken eene luchtigere plek kon vinden, of droeg zijn bultzak op het dek en sliep daar rustig ondanks den wind die door zijne haren speelde. Aan hulp van bedienden was zoo laat op den dag (althans wanneer men geen Engelschman was) niet meer te denken: na den geheelen dag onophoudelijk in het touw te zijn geweest, hadden die menschen ook waarlijk wel wat beters verdiend dan anderen te bedienen.

In de hutten zelf was het niet mogelijk den slaap te vatten, daar lag men te hanewaken en te vergeefs zich nu op deze, dan op gene zijde te wentelen als een klopgeest in eene ronde tafel.

De eenige afleiding, die men in zijne warme slapeloosheid kon verwachten, was een bezoek van kakkerlakken, die in aantal en kaliber met de warmte toenamen en nu al grooter waren dan in Nederland de allergrootste meikevers. Als buffels over het Koningsplein, zoo graasden zij over uw afgetobd lijf. En toch mag ik wel een kakkerlak, maar op eerbiedigen afstand, op het bed van een ander bij voorbeeld. Die insekten bijten uw vleesch niet, steken niet, loopen zoo zacht op hun uiterste toontjes, dat ge er onmogelijk van wakker kunt worden, en bewijzen u daarenboven de kleine dienst, het uitstekende gedeelte der nagels zoo zacht af te knabbelen, dat men er niets van bespeuren kan. Eerst wilde ik deze bijzonderheid niet gelooven, maar onze scheepsdokter verzekerde de waarheid van dit feit. Kakkerlakken verdienen dus met even veel regt den titel van pedi- en manicures, als menige likdoorensnijder ten onzent. Hun eenige ongelijk is dat van den ezel in de fabel van la Fontaine:

Qui, pour se rendre plus aimable
Et plus cher à son maître, alla le caresser;

want, wat men van een schoothondje duldt, laat men zich van geen ezel of kakkerlak welgevallen.

Ook vernam ik dat vlooijen, wantgedierte en andere kleine menschenvrienden door kakkerlakken, en deze weer door ratten verslonden worden of verdreven. Men zal dus ook in dit geval aan de kakkerlakken de eer laten wedervaren die hun toekomt en met Horatius zeggen:

Medio tutissimus ibis.
De deugd in 't midden.

Het gebeurde mij wel eens, wanneer ik niet goed kon slapen, wat nog al eens het geval was, dat mijn oog viel op mijne twee hutgenooten, die, aan den overkant der hut, als twee boven elkaar hangende kanarievogels, in hunne kooijen onrustig zich bewogen, en, al doorslapende, nu hier dan daar tegen onbescheiden uitzuigers hun bloed verdedigden. Gevrijwaard door mijn juchtleeren koffertje, lag ik dan, niet zonder eenig geheim en boosaardig welgevallen — ik erken het — te kijken hoe zij daar lagen,

Aan kakkerlak en vlooi,
Ten prooi.
(Blattarum ac tinearum epulae Hor. Sat. III. 3.119)

Want, al heeft men ook nog zoo'n goed hart, (en elk mensch kent zich zelven altijd het beste hart toe van de wereld — op verstandelijke vermogens laat men zich minder voorstaan) al weent men er ook heete tranen bij, men verkneutert zich gaarne in het leed van anderen. Daar schuilt ook grootendeels het genot der meeste menschen bij het lezen van treurige geschiedenissen, het zien van treurspelen, gevaarlijke toeren en worstelingen, het smeden en uitstrooijen van kwade, liefst lasterlijke nieuwtjes, het feit dat altijd het kwaad eer geloofd wordt en overgebragt dan het goed, enz. enz. 't Is zoo zoet:

Van eene veil'ge plaats de stormen te zien woeden.
(Neptunum procul e terra spectare furentem. Hor. Ep. I. XI. 10.)

Want, zoo als Lucretius, De rerum natura, al voor Horatius had gezegd:

't Is zoet, in volle zee, door storm tot schuim geklotst,
Een anders schipbreuk van het land te aanschouwen.
Niet omdat gij geniet in 't leed uws medemensch.
Maar in het zien van 't leed, wat u niet treft.
Suave mari magno, turbantibus aequora ventis,
E terra magnum alterius spectare laborem,
Non quia vexari quemquam est jucunda voluptas
Sed, quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.

Deze regelen schoten mij eens te binnen, toen ik, wiens koffers behouden door de woestijn aan boord der *Simla* in de Roode Zee waren aangekomen, de lijkopening bijwoonde van een koffer, overleden (gelijk met veel menschen ook het geval is) aan de gevolgen van het innemen van te veel medicijnen.

Bij het bergen van koffers, in de hutten vooral, raad ik ieder er een waakzaam oog op te houden. Niet omdat er gestolen wordt, daarvoor is bij zulke gelegenheden geen gevaar, maar omdat de bedienden het dan zoo druk hebben, dat zij de koffers, welke in de hutten te huis behooren, in plaats van ze voorzigtig te dragen, de trappen laten aftuimelen, indien men er niet op past. Zoo zag ik dan, den ochtend na ons vertrek van Suez, een rampzalig koffer naar boven dragen, waarmeê dit het geval was geweest. Het hield, behalve nieuwe kleêren, eene groote collectie in van thans verbrijzelde doozen, flesschen met oliën en drankjes en poeders. Alles was kort en klein gevallen en vertoonde nu aan de nieuwsgierigen, welke de lijkschouwing bijwoonden, een allervreemdst mengelmoes:

Zoete kwik en quinine, rhubarber, vlier en kamillen,
Magnesia en lapis, cremor tartari en laxerende pillen,
Verwonderd zich te encanailleren met muizedrek en koriander,
Zwommen in een bad van kastor- en haarlemmer olie door elkander.

Bijna alle kleedingstukken waren bedorven en vielen in handen van janmaat, of werden over boord geslingerd met de glasscherven en de dunne geneeskundige brij, welke zich zoo goed had dooreen gemengd, als had eene doctorale hand, in plaats van een adres, de sacramentele woorden *Fiat Mixtura* op het koffer gezet, waar nu de olie onder uit droop, en eene vlek naliet op het verdek, waar de kapitein zeer zuur om keek. Deze laatste verzwarende omstandigheid in aanmerking genomen, werd het koffer uit de dienst ontslagen, met dankzegging voor bewezen diensten, maar zonder aanspraak op pensioen. Men gooide het in zee.

Al wie in aanraking komt met Engelschen, zal wel doen te onthouden dat hun: „I thank you" eene andere beteekenis heeft dan ons: „ik dank u".

— „Zal Mijnheer nog wat soep gebruiken?" vraagt u een steward aan tafel. — „Ik dank u" is uw antwoord. Terstond komt de man weer aandragen met een bordvol schapen- of varkensnat, want I thank you beteekende zoo veel als: zeer gaarne.

— „Mag ik u nog een van die sigaren aanbieden, welke u onlangs zoo goed schenen te smaken?" vroeg mij eens een Engelschman, met wien ik wel eens een praatje en eene sigaar wisselde, maar wiens gesprekken mij veel beter bevielen dan zijn rookgerij. Want zijne sigaren, hoewel hij er veel meê op had, waren mij gebleken te zijn van dat beruchte merk: *los canaillos stincadores*. Haastig antwoordde ik dus: „ik dank u" in plaats van: *neen, ik dank u*. Tot mijne straf voor die fout moest ik dus die sigaar aannemen en opsteken. Zij bekwam mij beter dan ik verwacht had, want ik was voor altijd genezen van mijne Engelsche fout.

Op een morgen kom ik voor zonsopgang op 't dek, het schemerde nog. Voor mij zie ik iemand achter over liggen met uitgespreide armen, gesloten oogen, wijd gapenden mond. Roerloos als een lid van de weeskamer zoo lag de ongelukkige daar, maar een paar schreden nader gekomen, ontwaar ik tot mijne ontzetting, dat uit dien geopenden mond een voorwerp stak, glinsterend als een ponjaard. Een oogenblik dacht ik, dat de man door een dolksteek was van kant gemaakt en de moordenaar, even als dit vroeger bij de door het veemgerigt veroordeelden gebeurde, het wapen in de wond had laten steken.

— „Mijn God! wat is hier gebeurd?" riep ik uit.

— „Ik neem mijne dierlijke warmte waar," antwoordde koeltjes de warme officier van gezondheid, welken ik reeds de eer heb gehad aan mijne lezers voor te stellen. Alvorens echter te spreken had hij een kwik-thermometer uit zijn mond te voorschijn gehaald en dien zorgvuldig afgelezen.

Aan dit antwoord: „ik neem mijne dierlijke warmte waar," merkte ik terstond dat ik geen lid der weeskamer voor mij kon hebben, want dit ligchaam is zonder warmte, het dierlijke daargelaten.

Dagelijks, zoo ging mijn off. v. gez. voort, sla ik mijne inwendige warmte naauwkeurig gade, het is mij voorgekomen dat mijne temperatuur 's morgens een kwart graad lager is dan midden op den dag. Bij u, die een voet langer zijt dan ik, zal waarschijnlijk de bloedsomloop wat trager en de inwendige warmte geringer zijn. Mag ik mij daarvan eens met mijn thermometer overtuigen? Ik bedank u al bij voorraad.

Neen, ik dank u (had ik alleen gezegd „ik dank u" dan had ik den thermometer in mijn hals gekregen) ik neem liever geen kwik in.

Verontwaardigd over dit gebrek aan belangstelling, spoedde zich de man, ondanks zijne warmte, verder, met eene vier mijls vaart, zich wuivende met een waaijer en zoekende of hij iemand kon vinden die zich met dien willen laten peilen.

Als eene bijdrage tot het leven aan boord kan dienen dat ik de vijf voorgaande regels heb moeten overschrijven: een stortzeetje, binnendringende door het schijnlicht, waaronder ik in de voorkajuit zat te schrijven, had alles uitgewischt. Ook verpligt mij de warmte voortaan, op het dek met potlood op de knie te gaan schrijven. Aan mijne lezers beloof ik mijn best te zullen doen dat zij er niet bij verliezen. Van één ding ben ik zeker. Mogt deze brief soms het lot ondervinden wat reeds eenige malen mailbrieven heeft getroffen — dat zij namelijk met het schip zonken, maar later weer opgevischt, gedroogd en behoorlijk besteld werden — dan zal het zeewater minder schade aan het geen met potlood, dan aan wat met inkt geschreven is.

Dikwijls schepte ik er vermaak in, toen wij ons nog aan boord bevonden van den waterreus *Simla*, en wanneer de wind schuins inkwam, zoodat ik geen last had van de warmte der machine, in het midden van het schip te gaan staan en gade te slaan wat er boven, achter, voor, onder mij voorviel. Beneden, in de diepte, 35 voet onder mij, zag ik bij lamplicht, zwarte, bijna naakte gestalten heen en weer loopen voor de stookplaatsen, ten einde den onvermoeiden, maar ook onverzadelijken reus onophoudelijk van voedsel te voorzien. Die menschen stellen zich bloot aan eene hitte van 120° tot 130° F, terwijl op 212° water kookt. Gelukkig dat negers en Bengalezen zich dit warme werk, nagenoeg in het duister, in een dampkring van steenkolenstof, zestien voet beneden de oppervlakte der zee, willen getroosten, want Europeanen geloof ik niet dat men daartoe zou kunnen bewegen. Zij verwennen geheel en al, want onbegrijpelijk is het, hoe de mensch, meer dan eenig ander schepsel, ligchaam en geest naar allerlei omstandigheden buigen kan. Worden die stokers afgelost en verschijnen zij op het winderige dek, druipnat van 't zweet, bedekt met stof en roet, dan kruipen zij om den ijzeren schoorsteen, die wel acht of negen Ned. ellen in den omtrek heeft, en schuren zich daartegen droog, beurtelings met rug en borst. En toch was het ijzer van dien schoorsteen zoo heet, dat ik herhaaldelijk te vergeefs beproefd heb er de vingertoppen langer dan eene sekonde tegen te houden. Is hun zweet eenmaal gedroogd, dan legeren zij zich op het middendek rondom den schoorsteen: een hunner neemt eene allereenvoudigste harp, gemaakt van een kromgebogen stuk hout en drie snaren, en begint een liedje te neuriën en te accompagneren, waarvan het refrein door allen binnen 's monds (zwarten mogen geen leven maken in tegenwoordigheid van blanken) wordt nagebromd. Of wel, zij strekken zich uit in de brandende zon en slapen daar en droomen welligt, hoe *zij* de heeren en wij blanken de dienaren zijn der aarde, hoe zij *ons* gebruiken om koffij, thee, suiker, tabak te bouwen, en stoomwerktuigen te stoken, door zwarten uitgedacht en bezeten. Die Bengalezen (wij hebben er zoo 162 aan boord) liggen hier op het middendek langs de verschansingen man aan man te slapen en te droogen, zoo als men te Noordwijk aan zee risten scharren in zon en wind ruikt en ziet te droogen hangen.

Steken zij al slapende hunne beenen over de loopplaats uit, dan ontvangen zij van de matrozen een trap of schop, de gangbaarste munt onder hen. De meesten hebben zoo bitter w nig om en aan, dat daarmede vergeleken een zwembroek zeer gekleed mag heeten. En toch hebben die orangs nog eene zekere deftigheid over zich, die wij Europeanen in Indie alleen bij hoogst zeldzame gelegenheden en begrafenissen hebben, zij gaan namelijk altijd pik in 't zwart.

Voor mij heb ik het achterdek. Zagen wij straks alles met een rouwfloers overtogen, hier ligt over alles rozentint en rozengeur. Bevallige dames, of althans dames welke zoeken te bevallen, heeren die in 't zelfde geval zijn, pratende, lezende, drentelende, zich gemakkelijk in luijer- en wipstoelen uitstrekkende en zich zelf in slaap wiegende, nu en dan iets gebruikende en een boek beginnende, maar zelden uitlezende. Hun tijd van werken zal weldra aanbreken, thans is hun hoofddoel, den tijd op de aangenaamste wijs te dooden. Verder ziet gij hier kinderen, tot verschillende natiën behoorende, maar die elkander in weinige dagen zoo goed hebben leeren verstaan, dat zij even vrolijk en ongestoord zich bewegen en voortspelen te midden al dier vreemde elementen, als waren zij op eene mailboot geboren en groot gebragt. Hier heerscht de grootst mogelijke zindelijkheid, netheid, goede toon, alles is in de weer zich op zijn gunstigst voor te doen.

Tusschen die twee uitersten bevinden zich op het voor- en middendek, in de midscheeps en het want de eigenlijke werkbijen van den korf, want die zwarten van straks kunnen naauwelijks zelfstandige wezens, maar veeleer onafscheidelijke stukken der machine worden genoemd, welke met der tijd ook door metalen werktuigen zullen vervangen worden. Daar loopen en klimmen kris en kras door elkander, maar in orde, als nijvere mieren — matrozen, soldaten, bedienden, werklieden: daar zitten officieren boeken bij te houden of uit te cijferen, waar wij eigenlijk op Gods [illegible] zijn, en waar wij heen moeten, om ons doel te bereiken: daar zit een enkele aan dagboek of brief te schrijven of een paar aardige leergierige jongens les te geven; daar worden hutten schoongemaakt en voorbereidselen gemaakt of overblijfselen opgeruimd onzer menigvuldige maaltijden en versnaperingen: daar kneedt en bakt de bakker, doodt en hakt de slager, schaaft en spijkert de timmerman, klautert, schrobt, reeft, lapzalft, breeuwt en splitst Janmaat; daar worden warme koffers opgehaald door een ijzeren stoomezel (steam-jack) en weer geborgen; daar stampt en draait machine en schroef dag en nacht voort, naauwlettend bewaakt door menschen welke hun leven schijnen bloot te stellen met dwars door voortloopend raderwerk en om zich grijpende hefboomen heen en weer te springen en zich te wagen, ten einde hier olie op te gieten, ginds te voelen of zich een stuk warm heeft geloopen, elders eene schroef aan of los te draaijen — — — in één woord, hier is alles druk aan 't werk.

Met deze drievoudige verrigtingen, in het scheepshol, op het achter- en op het voordek, vergeleek ik in gedachte den levenskring van elk mensch en de rollen welke hij in de wereld speelt. Het achterdek vertoonde hem mij, niet zoo als hij is, maar gelijk hij schijnen wil voor de wereld; zelden onopgesmukt, meestal gemaskerd, geblanket, met de veeren van anderen prijkend, [illegible] makende om komplimenten te ontvangen, naar ligchaam en ziel gerookt en gewittedast, doch met de jaren niet beter, [illegible] wordende in het oog van den [illegible]enden beschouwer, en eer het vermogen verliezende tot [illegible]en dan de lust.

Op het voordek, in de midscheeps en [illegible] zag ik hem werken, zwoegen, zweeten: daar vertoonde hij zich zoo als hij is, daar toonde hij wat hij wil en kan.

In de diepte eindelijk beneden mij herkende ik in die [illegible] te onderkennen lichtschuwe wezens, de eigenlijke, maar vaak voor anderen en ook zelf verborgene duistere, zwarte beweegredenen onzer schoonschijnende handelingen. Gr...

(*Gedeeltelijk overgenomen uit de Utr. Ct.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR.
Junij 21	Engelsch	Leven	R. Ballard	Batavia	20 Junij	Cocos-Eilanden
„ 22	Hanover	Margretha	J. Beeckmann	Foochow	22 April	Portsmouth
„ —	Engelsch	Lady Ann	James Webb	Melbourne	18 Mei	Hongkong, met 173 Chinezen.
„ —	Nederlandsch	IJstroom	A. Hansen	Singapore	3 Junij	Liverpool
„ 23	Engelsch	Ecliptic	Collinson	Melbourne	18 Mei	Canton
„ —	„	Esperanza	F. Murrell	Londen	20 Maart	Kanagawa
„ 24	Amerikaansch	Georges	Andrew Williams	New-York	15 „	Hongk. en Shanghae, met 6 pass.
„ —	Bremer	Eduard	Adolf Kolster	Bremen	19 Febr.	Kamschatka, met 3 pass.
„ —	Nederlandsch	Kinderdijk	D. Zwanenburg	Melbourne		
„ —	„	Telanak	Popkens	Amsterdam		
„ 25	Amerikaansch	Mary Bradford	Wm. H. Wilson	Hongkong	20 April	Melbourne, met 246 Chinezen.
„ 26	Fransch	Oorl. st. schip d'Entrecarteaux	Vaneechoat	Kaap de G. Hoop	17 Mei	Saigon

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN		AGENTEN.
Junij 25	Ned. Indisch	bark	Anoear Salim	Said Hoessin	Jeboes	11 Junij	P. Landberg & Zoon.
„ —	„	„	Alnoer	Sech Marzoeki	Samarang	22 „	Coulster.
„ —	„	stooms.	Oenarang	H. Kramer	Soerabaija	— „	W. Cores de Vries.
„ —	Siamsch	schip	Bangkok Mack	J. Mc Kay	Bangkok	17 Mei	Gezagvoerder

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Junij 25	Ned. Indisch	bark	Djelani	Said Ali	Banka
„ —	„	„	Balheer	Moh. Saat	Bandjermasin
„ —	„	„	Kim Tiang Hoat	Tan IJoetjin	„ via Samarang
„ —	Bremer	„	Johanna & Emilie	Seubert	China
„ 25	Nederlandsch	schip	Oranje Nassau	G. Strang van Hees	Soerabaija
„ 27	„	bark	Minerva	J. Botesz	Middelburg via Indram. & Soer.
„ —	Gouv.	stooms.	Java	H. Bernoster	Singapore
„ —	Ned. Indisch	brik	Zwaluw	J. J. Reeders	Soerabaija
„ —	„	bark	Esperanza	Tjoa Tiang Hay	Cheribon, Tagal & Pekalongan
„ —	Hamb.	„	Said Madschid	J. G. C. Muller	Nederland

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Prinses Amalia	Bentveld	Rotterdam	J. Cézard & Co.
„	brik	Nagasaki*	E. Mos	Japan	„
„	bark	Comm. des Kon. v. d. Heim	A van Zanten		„
„	„	Landbouw	Kleynenberg	Suriname	„
„	„	Watergeus*	H. R. Giezen		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Patriarch Samhiri*	G. G. Lion		„
„	„	Baron Forstner v. Dambenoy	N. Kruymel		„
„	„	Noordster*	J. Luteyn		Maclaine, Watson & Co.
„	„	Stad Middelburg	D. D. Ouwehand		G. Buijn & Co.
„	schip	Hebe	Kiehl		B. Kopersmit & Bo.
„	„	India Packet*	G. Dieperink	Amsterdam	E. Moormann & Co.
„	bark	Aeolus*	N. J. de Vries	Singapore	Reijnst & Vinju.
„	„	Bezoekie*	Recker		„
„	„	Provincie Drenthe*	P. Hoekstra	Amsterdam	Haager & Schuurman.
„	„	Joan	C. Laseur	In avarij	„
Ned. Indisch	brik	Marzoek*	Cowan		P. Landberg & Zoon.
„	bark	Batavia*	Said Jon	Pekalongan	„
„	„	Lachmadie*	J. Prins		„
„	„	Fathool Barie*	Sech Beljoen	Padang en Tapanolie	„
„	„	Anoear Salim*	Said Hoessien		„
„	„	Skanderia*	Varkevisser		„
„	schip	Maria Henriette*	Winter		B. Kopersmit & Co.
„	„	Neêrl. Indië*	C. Deterding		G. Buyn & Co.
„	brik	Hoatsing*	Ong Bansing		Coulster.
„	„	Hiap Hoen* (ex Sien Hien)	Lim Goan Ling	Cheribon	„
„	bark	Eiland Banka*	Oey Lian Tik		„
„	„	Alnoer*	Sech Marzoeki	Samarang	„
„	brik	Gapsoen*	Puré		Borneo Comp. Limited.
Eng. Ind.	bark	Palembang*	Sech Oemar Rahaset		Coulster.
Engelsch	„	Colonsay*	Kruymel		Maclaine, Watosn & Co.
Hanov.	brik	Johann Heinrich*	Wulff		C. Bahre & G. Kinder.
Amerikaansch	schip	Versailles*	Sherburne	Singapore	Paine, Stricker & Co.
„	bark	Clara Rosa Sutil*	Limburner		„
Zweedsch	„	Catharina*	C. Olsson		J. Cézard & Co.

De partikuliere schepen zijn aangeduid met een *

HANDELS BERIGTEN.

Te Batavia, den 27 Junij 1863.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ... Per legg.	67.50	70.—	afgedaan.
Cassia Vera			niet aan de markt.
Cochenille			Idem.
Cubeben ... Per pic.			„
Foelie No. 1 Benkoelsche	20.—	25.—	lusteloos.
Gom Elastiek ... Per pic.	90.—	91½	verkocht.
„ Benzoin			„
„ Dammar ... Per pic.	18.—	18.50	„
Gutta Percha			nt. ter markt. Zeer gezocht.
Huiden, Koe	2.75	3.50	weinig begeerd.
„ Buffel ... Per stuk.	2.50	3.75	weinig begeerd.
Indigo	4.30		1ste kwal. zeer schaarsch.
Japan Boomwas	38.—	40.—	afgedaan.
Kamfer, Japan. per Balie			zonder aanvoeren.
Koffij, Java	42.—	43¼	afgedaan.
„ Padang			niet ter markt.
Koper, Japansch			niets aan de markt.
Kruidnagelen ... Per pic.	42.—		afgedaan.
Notenmuscaat No. 1 Benkoelsche.	50.—	55.—	weinig vraag.
Peper, zwarte	14.75	16.—	afgedaan.
„ witte	28.—		ontbreekt.
Rotting, Banjermassing	10.—	11¼	verkocht.
„ Padang	8.50	9.—	weinig voorraad.
Rijst, Indramaijoe met zakken			
„ Witte Batavia 1e kwalit.	190.—	205.—	met vraag, geringe aanvoeren. *a.*)
„ „ „ 2e „	150.—	170.—	met vraag, geringe aanvoeren. *a.*)
„ Carga	130.—	140.—	
„ Padang			
Sapanhout Manila in Entrep.	3.—		lusteloos.
„ Bima ... Per pic.	2.—	2.50	„
Suiker No. 16	15.—	15.25	afgedaan. *b.*)
Tamarinde	6.—		geen omzettingen.
Was	180.—		zeer begeerd, geene afdoen.
Tin, Billiton	84.50		gemidd. op vendutie.

a.) Pamanoekan Oogst ca. 30/m. pik. afgedaan bij Inschrijving ad *f* 251.— voor de 1e en *f* 150.— voor de 2e soort.

b.) Pamanoekan Oogst ca. 20/m. pik. afg. bij inschrijving ad *f* 15.24 p. pik. no. 16.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 102 à 103%.
„ Londen „ Zigt *f* 11.37½ à *f* 11.40.
„ China *f* 2.80 per dollar nominaal.
„ Singapore *f* 2.82½ per dollar, verkoopen.
„ Calcutta *f* 122 per 100 Cs. Rs. nominaal.

Spetiën.

Sovereins *f* 11.90 à *f* 12.— afgedaan.
Dukaten *f* 7.— oude.
„ *f* 5.75 nieuwe.
Mexikaansche Dollars *f* 2,78 nominaal.
Doubloenen roode *f* 39.— zonder voorraad
„ geele *f* 42.— „ „
Tien gulden stukken *f* 10.—
Chineesch goud in staven *f* 38.— per reaal.

Te Soerabaya, 20 Junij 1863.

Arak ℔ legg. *f* 65.— Nominaal.	Rijst, witte ℔ koij. *f* 180 à *f* 220.—
Cassia Vera ℔ pik.	„ Carga ℔ koij. *f* 130 à *f* 170.—
Huiden, Koe ℔ pik. *f* 35.— @ *f* 45.—	Sapanhout ℔ pik. *f* 3.— à *f* 4.—
„ Buffel ℔ pik. *f* 15.— @ *f* 18.—	Suiker No. 16 ℔ pik. *f* 15 geb. op lev.
Koffij, Java ℔ pik. *f* 40.—	Tabaksbladeren ℔ pik.
„ West Ind. ber. ℔ pik. *f* 42¾.	Tamarinde ℔ pik.
Kurkema ℔ pik.	Wisselk. op Ned. à *f* 100¾ à *f* 101
Lange Peper ℔ pik. *f* 10.— @ *f* 11.—	Vrachten ℔ last *f* 60.— voor Suiker.
Rotting ℔ pik. *f* @ 9½.	*f* 85.— voor Tabak.

Beknopt Overzigt van den Handel en de Scheepvaart te Makasser,

GEDURENDE DE MAAND MEI 1863.

Invoer.

De geheele invoer heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	*f* 305671	
„ Speciën	„ 40441	*f* 346112.

De Invoer heeft bestaan in voortbrengselen:

Van Europa en Amerika voor	„ 79180	
„ de West van Indië en Bengalen voor	„ 13800	
„ China, Manila en Siam „	„ 27350	
„ den Oosterschen Archipel „	„ 185341	„ 305671.

De Invoer heeft plaats gehad van de volgende landen als:

Van Hamburg voor eene waarde van	*f* 43450	
„ Java en Madura „	„ 161795	
„ de Molukkos en Timor „	„ 9300	
„ Bali „	„ 44775	
„ de kust van Borneo „	„ 14829	
„ Sumbawa en de daarbij gelegene eil. en plaats. „	„ 4210	
„ de eil. en plaats. onder 't ressort van Makasser „	„ 21467	
„ de eil. plaats. buiten 't ressort van Makasser „	„ 5845	*f* 305671.

De Invoer heeft plaats gehad:

Onder Nederlandsche vlag	*f* 218926	
„ Engelsche	„ 43295	
„ Hamburger	„ 43450	„ 305671.

Gedurende de maand Mei 1863 zijn te *Makasser* aangekomen.

	schepen en vaart.	lasten.
Europeesch getuigd	13	1885½
Inlandsch getuigde vaartuigen	39	835½
	52	1721

Daarvan zijn aangekomen:

Onder Nederlandsche vlag	50	1397
„ Engelsche „	1	240
„ Hamburg	1	84
	52	1721

Daarvan zijn aangekomen:

Van Hamburg onder Hamb. vlag	1	84
„ Java en Madura „ Ned. „	4	366
„ de Molukken en Timor „ „	4	500
„ Riouw en Singapore „ „	1	145½
„ Bali „ „	1	41
„ „ Eng. „	1	240
„ de Kust van Borneo Ned. „	5	170
„ Marege of N. Holland. „ „	4	72½
„ Sumbawa en de daarbij gelegene eil. en pl. „ „	3	36
„ de eil. en plaats. onder 't ressort van Mak. „ „	34	96
„ de eil. en plaats. buiten 't ressort van Mak. „ „	4	53
	52	1721

Uitvoer.

De geheele Uitvoer heeft bedragen:

Aan Koopmanschappen	*f* 228956	
„ Speciën	„ 47591	*f* 276547.

De Uitvoer heeft bestaan in voortbrengselen;

Van den Oosterschen Archipel voor:	*f* 127112	
„ de West-Indië en Bengalen	„ 12500	
„ China, Manila en Siam	„ 2038	
„ Europa en Amerika	„ 87306	„ 228956

De Uitvoer heeft bestaan naar de volgende landen, als:

Naar China voor eene waarde van:	*f* 50965	
„ Java en Madura	„ 4880	
„ de Molukken en Timor	„ 24031	
„ Riouw en Singapore	„ 45736	
„ Bali	„ 25271	
„ Passier	„ 160	
„ Sumbawa en de daarbij gelegene eil. en plaats.	„ 17461	
„ de eilanden en plaatsen onder 't ressort van Makasser	„ 36292	
„ de eil. en pl. buiten 't ressort van Makasser	„ 24160	*f* 228956.

De Uitvoer heeft plaats gehad:

Onder Nederlandsche vlag	*f* 186470	
„ Engelsche „	„ 31461	
„ Hamburger „	„ 11025	„ 228956

Gedurende de maand Mei 1863 zijn van *Makasser* vertrokken.

	schep. en vaart.	lasten.
Europeesch getuigd	19	2103
Inlandsch getuigde vaartuigen	120	609½
	139	2712½

Daarvan zijn vertrokken:

Onder Nederlandsche vlag	136	2440
„ Engelsche	2	288½
„ Hamburger	1	83
	139	2712½

Daarvan zijn vertrokken:

Naar China onder Hamburger vlag	1	84
„ „ „ Ned. „	1	217
„ Java en Madura onder Ned. vlag	3	298
„ „ „ „ „ Engl. „	2	288½
„ de Molukkos en Timor Ned. „	3	338
„ Bali „ „	10	217
„ de Kust van Borneo „ „	7	605½
„ Sumbawa en de daarbij gelegene eil. en plaats. „ „	15	248
„ de eil. en plaats. onder 't ressort van Makasser „ „	66	324½
„ de eil. en plaats. onder 't ressort van Makasser „ „	31	92
	139	2712½

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN 20 TOT 24 JUNIJ 1863.

Aanvoer.

Van Nederland via Suriname per Ned. bark *Landbouw*, gez. Kleynenberg, agt. J. Cezard en co.

100 led. leggers, *v. Ommeren, Rueb en co.*
200/m steenen, *N. H. M.*
50 keld. jenever, 120 md. aardappelen, 30 do. wijn, 2 do. pijpen, 5 kn. tabak en sigaren, 16 roll. zeildoek, 1 kt. schoenen, 4 do. provisien, *Gezagvoerder.*

Van Japan per Ned. schip *Bar. Forstner v. Dambenoy*, gez. Kruymel, agt. v. Ommeren, Rueb en co.

103 kn. zilver, 72 coll. bijenwas, 7087 planken, 60 kn. lakwerk, 111 pn. soermie, 8 kn. koperwerk, 1 do. ruwezijde, 100 do. soja, 200 do. mandwerk, 60 do. en 640 pn. porcelein, 100 do. bezems, 97 kn. schutsels, 72 martevanen, *N. H. M.*
1 kt. en 29 coll. jap. goederen, *Agenten.*
225 kn. jap. goederen, *Pandel en Stiehaus.*
200 coll. aardewerk, *Picart.*
2 kn. jap. goederen, *Dummler en co.*
66 tobb. kamfer, *B. Kopersmit en co.*
282 kn. lakwerk, *John Pryce en co.*
5 coll. jap. goederen, *E. Moormann en co.*
1 kt. zijde, *Gezagvoerder.*
4 kn. diversen, *Broekhuizen.*

Van Rotterdam per Ned. schip *Prinses Amalia*, gez. v. Bentveld, agt. J. Cezard en co.

32 oxh. wijn, 36 coll. provisien, 84 kn. manufact., 100 vs. boter, 1 kt. diversen, *J. Cezard en co.*
18 kn. eau de cologne, *Haager en Schuurman.*
10 coll. gas-ornamenten, *Enthoven en co.*
2 kn. meubelen, *v. d. Biesen.*
1 kt. manufact., *E. Moormann en co.*
1 kt. chocolaad, *Picart.*
20 bn. zakken, 24 do. drillings, 51 coll. manufact., 68 led. leggers, 50 keld. jenever, *Busing, Schröder en co.*
2 kn. koek, *Cavadino.*
170 vs. boter, *Engelhard en co.*
100 led. leggers, *C. Bahre en G. Kinder.*
50 kn. dakpannen, 34 md. ...., *Maronier.*
500 keld. jenever, *Cassalette en co.*
500 „ „ *John Pryce en co.*
9 kn. wijn, *Winsser. de Lange en co.*
9 dommekrachten, 11 pn. schoppen, *Arnold en Zonen.*
100 ks. champagne, 13 do. kramerijen, 2 do. zeep, 2 do. zijde, 5 do. manufact., *H. en A. Straus.*

Van Bandjermasin per Ned. Ind. brik *Hoatsing*, gez. Ong Bansing.

9150 ps. mal. en 1400 do. kadj. matten, 2700 gr. boss. en 7000 kl. do. rotting, *Gezagvoerder.*

Van Engeland per Ned. bark *Johannes Christian*, gez. v. Heemstede Obelt, agt. Hunter, Houghton en co.

100 ks. kruid, 19 coll. manufact., *Gumprich en Strauss.*
150 ks. kruid, 10 vn. ijzerwerk, *C. Bahre en G. Kinder.*
120 vs. kruid, 1 kt. diversen, *Purvis en co.*
60 ks. kruid, *Adam en co.*
80 vs. kruid, 1 kt. 1 hoeden, 11 do. diversen, 1 do. medicijnen, 8 vn. ijzerwerk, 2 kn. kramerijen, 19 do. lucifers, 43 do. manufact., 22 coll. lampen, 100 vs. spijkers, *Maclaine, Watson en co.*
60 vn. boter, *Martin, Dyce en co.*
6 vn. wijn, *Paine, Stricker en co.*
6 vn. en 2 kn. wijn, *J. Cezard en co.*
97 kn. wijn, *Miesegaes.*
10 kn. ijzerw. en schrijfbeh., 1 do. geweren, *John Pryce en co.*
4 kn. manufact., *H. en A. Straus.*
13 kn. manufact., *Borneo Comp. Limitted.*
565 kn. zeep, 1 do. lederwerk, *Burt, Myrtle en co.*
3 kn. provisien, *Melbourn.*
5 kn. rijtuig ornamenten, 1 vat medicijnen, 1 kt. koralen, 2 vn. ijzerwerk, *W. Hall.*
1 kt. goudblad, *Phillips.*
73 coll. machinerien, *Pitcairn, Syme en co.*
45 coll. manufact., *J. F. v. Leeuwen en co.*
50 vn. cement, *v. Ommeren, Rueb en co.*
5 kn. 1 orgel, 10 do. ijzerwerk, 18 vn. glaswerk, 100 do. spijkers, 1 kt. koopmanschappen, 50 ton steenkolen, *Order.*
30 coll. vilt, 3 vn. wijn, *Morgan, Melbourn en co.*
32 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
6 coll. machinerien, ...
300 vs. kruid, 10/2 pijp. wijn, 7 kn. parfumerien, 1 do. diversen, 200 vn. cement, 58 do. krijt, 48 do. hagel, 12 coll. ijzerwerk, 17 do. glaswerk, 2 vn. koperdraad, 8 do. patjols, 7 do. en 45 krandj. aardewerk, 129 kn. provisien, 2 do. kleedingstukken, 19 coll. kramerijen, 8 do. manufact., 3 kn. lederwerk, 20 do. blik, 2 rijtuigen, 10 ankers, 30 bund. schoppen, 2 do. ijzeren staven, 508 stav. ijzer, 45 ton cokes, *Hunter, Houghton en co.*

voor Soerabaija.

120 ks. kruid, 8 vn. wijn, 3 kn. koopmanschappen, *Gumprich en Strauss.*
80 ks. kruid, 20 do. koopmanschappen, 2 do. lederwerk, *Order.*
31 coll. en 1 kt. koopmanschappen, 19 do. lucifers, 1 do. koopwaren, 3 do. en 33 coll. machinerien, 451 ps. ijzeren pijpen, 50 stav. en 134 bund. gegalv. ijzer, 16 kn. provisien, 13 vn. bier, 30 ton steenkolen, 1 vat spijkers, *Fraser, Eaton en co.*
17 bund. en 16 ps. ijzeren pijpen, *Baijer.*
1 kt. diversen, *Stavers.*

Van Singapore, Riouw en Muntok per Ned. Ind. stooms. *Batavia*, gez. Nije, agt. W. Cores de Vries.

7 kn., 1 baal en 1 vat koopmanschappen, *v. Makasser.*
1 kt. kleederen, 2 do. koopmanschappen, 12 do. manufact., 4 do. was, 8 do. 8 do. diversen, *v. Soerabaija.*
5 kn. manufact., 3 do. diversen, *v. Soerabaija.*
10 kn. nagelen, 250 do. sago, 50 zn. witte peper, 50 kn. arrowroot, 4 bn. leder, *Hunter, Houghton en co.*
2 kn. opium, 2 vn. bier, *Paine, Stricker en co.*
6 coll. en 9 kn. soja, lakwerk, lastings, bier, enz. *Hagedorn, Plump en co.*
91 pn. was, *Arathoon.*
60 kn. garen, 10 ramen vilt, 4 kn. was, 4 pn. en 99 bn. visch, 1 kt. diversen, 2 do. zijde, *Order.*
1 kt. kapleder, *Adam en co.*
1 kt. kramerijen, *Bornand.*
2 kn. diversen, *Said Hadat.*
5 kn. manufact., *Said Bilfagi.*
8 coll. visch, 2 kn. vermicelli, *Wee Keybeng.*
2 kn. manufact., *E. Moormann en co.*

van Riouw.

249 krandj. gambier, *Nakikiat.*
471 „ „ *Tan Kanglioe.*
14 zn. witte peper, *Agenten.*

Van Singapore per Eng. Ind. bark *Palembang*, gez. Sech bin Bahesat.

57500 planken, 1 kt. boeken, 2 paarden, 1 wagen, *Gezagvoerder.*
40 vn. koopmanschappen, *Wilson en co.*
2 kn. en 1 pak diversen, 4 ps. ijzer, 3 roll. touw, *Said Satri.*

Van Riouw en Muntok per Ned. Ind. bark *Eiland Banka*, Oey Liantik.

496 pik. gambier, 52 do. zw. peper, 4810 planken, 3 pik. was, *f* 15000 zilv. munt, *Gezagvoerder.*

Van de Kaap de G. Hoop per Zw. bark *Catharina*, gez. Olsson, agt. J. Cezard en co.

Ballast.

Uitvoer.

Naar Banka via Samarang per Ned. Ind. bark *IJdroessie*, gez. v. d. Meer.

1 pak stroozakken, *Gezagvoerder.*
2530 pik. rijst, *Gouv. Commiss.*

voor Samarang.

3 kn. slendangs, 1 do. hoofddoeken, 2 do. kains, 1 do. sarongs, *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. wierook, 1 do. diversen, *Said Aydit.*
180 pik. klapp. olie, *Lim Dji.*
1 piano, 1 kt. lampen, 1 houten en 3 ijzeren ledikant, 4 ps. [illegible], 1 rijtuig, 1 kt. meubelen, *Cassalette en co.*
4 vn. azijn, 25 ps. karre assen, 199 do. bussen, *Metzendorff*, [illegible] *en co.*
114 vn. drills, 42 coll. glaswerk, lampen, ijzerwerk, uit entrep., *Maclaine Watson en co.*

AAN- EN UITVOER TE SAMARANG.

Aanvoer.

Van Rotterdam, per Ned. bark *Vijf Vrienden*, gez. C. Johan.

30 kn. cambrics, 2 kn. koek en 10 fusten bier, *van Maanen en co.*
100 keld. genever, 12 oxh. en 2 kn. koopmanschappen, en 200 kn. olijf-olie, *Jacobson en co.*
[illegible] vs. boter, *C. M. van der Leeuw.*
3 kn. koopmanschappen, *Geib en co.*
1 kt. diversen, *J. A. Coblijn.*
7 kn wijn, 2 kn. diversen en 6 vs. boter, *J. J. Nollenius.*
40 kn. wijn en 50 manden seltserwater, *Thooft en co.*
3 kn. diversen, 25 coll. provisien en dranken, *Dorrepaal en co.*
1 ks. tuinzaden *C. Damnitz en co.*
4 kn. kramerijen, *E. Moorman en co.*
8 kn. bier, *F. H. van Hengel.*
38 kn. vruchten en 11 vn. porcelein, *Bahlman en co.*
3 kn. diversen, *J. Kruijt.*
2 „ „ *J. C. Fraissinet.*
1 kt. militaire ornamenten, *A. Verburg.*
3 kn. diversen, *J. Hijmans.*
1 kt. boeken en 1 kt. koopmanschappen, *J. J. Volkert.*
1 ks. diversen, *J. G. Plate.*
1 „ „ *D. J. Molijn.*
1 „ koopmanschappen, *A. J. Torleij Duwel.*
1 „ „ *Hösel.*
6000 ps. steenen, *N. H. M.*
1200 keld. genever, 440 ps. hammen, 1 kt. koopmanschappen, 4 kn. papier, 100 kn. aardewerk, 5 kn. wijn, 100 vs. boter, 300 ks. kaas, 30 ps. rookvleesch, 10 vs. spek, 2 kn. saucijs de boulogne, 10 kn. geslagt, 42 kn. provisien, 100 keld. lijn-olie, 2 kn. diversen en 491 kn. lijnwaden, *Order*

Uitvoer.

Naar Nederland via Batavia per Ned. bark *Henriette Gerardina Susanna*, gez. A. Sissingh.

5 kn. indigo, *Wermuth en co.*
2795 pik. suiker, 1704 bn. tabak bladeren, 212 kn. indigo, 205 pik. koffij en 19 kn. Inl. confituren en zuren, *Dorrepaal en co.*
12 kn. champagne, *Dorrepaal en co.* (*uit het Entrepôt.*)
1 pik. koffij en 6 kn. Jap. vazen en Inl. provisien, *Chevallier en co.*
125 kn. indigo, *B. Kopersmit en co.*
325 bn. tabak bladeren, *Mac Neill en co.*
10 pik. koffij, *Jeltes.*
28 kn. indigo, 2 pik. koffij, 1 kt. Jap. speelgoed en 6 kn. Inl. provisien en gember, *Jacobson en co.*
1 pik. suiker en 4 kn. inl. zuren, konfituren en gember, *Baig Heine.*
4 kn. diversen, *Soesman en co.*

Naar Nederland via Batavia per Ned. bark *Provincie Drenthe*, gez. P. Hoekstra.

63 kn. indigo en 380 bn. tabakbladeren, *Dorrepaal en co.*
100 kn. indigo, *Jacobson en co.*
10 bn. tabak bladeren, *van Dolder.*
2100 bn. tabak bladeren, *O. I. M. van Adm en Lijfrente.*
700 bn. tabak bladeren, *van Maanen en co.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia.

VAN 23 TOT 26 JUNIJ 1863.

Van Amsterdam per *India Packet*,

1 pakje gemerkt W V K.
1 „ „ G W No. 3810/14.
1 blik P. L. Onnen, te Batavia.
1 kistje gemerkt V D B Batavia.
2 „ „ A B No. 1963 / 1957.

Van Engeland per *Johannes Christian*.

1 vatje gemerkt B / L & C.
1 kistje „ W / S F & Co. Batavia.
1 pakje Mess. Martin Dyce, te Batavia.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.